

Archeologie
West-Friesland

Jaarverslag 2021

Gemeente Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Hollands Kroon,
Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec
en Texel

Afbeelding voorblad: wethouder Dorus Luyckx (Enkhuizen) en archeoloog Dieuwertje Duijn laten de schildpad uit de Buyshaven zien, 28 december 2021 (foto: Hoekstra).

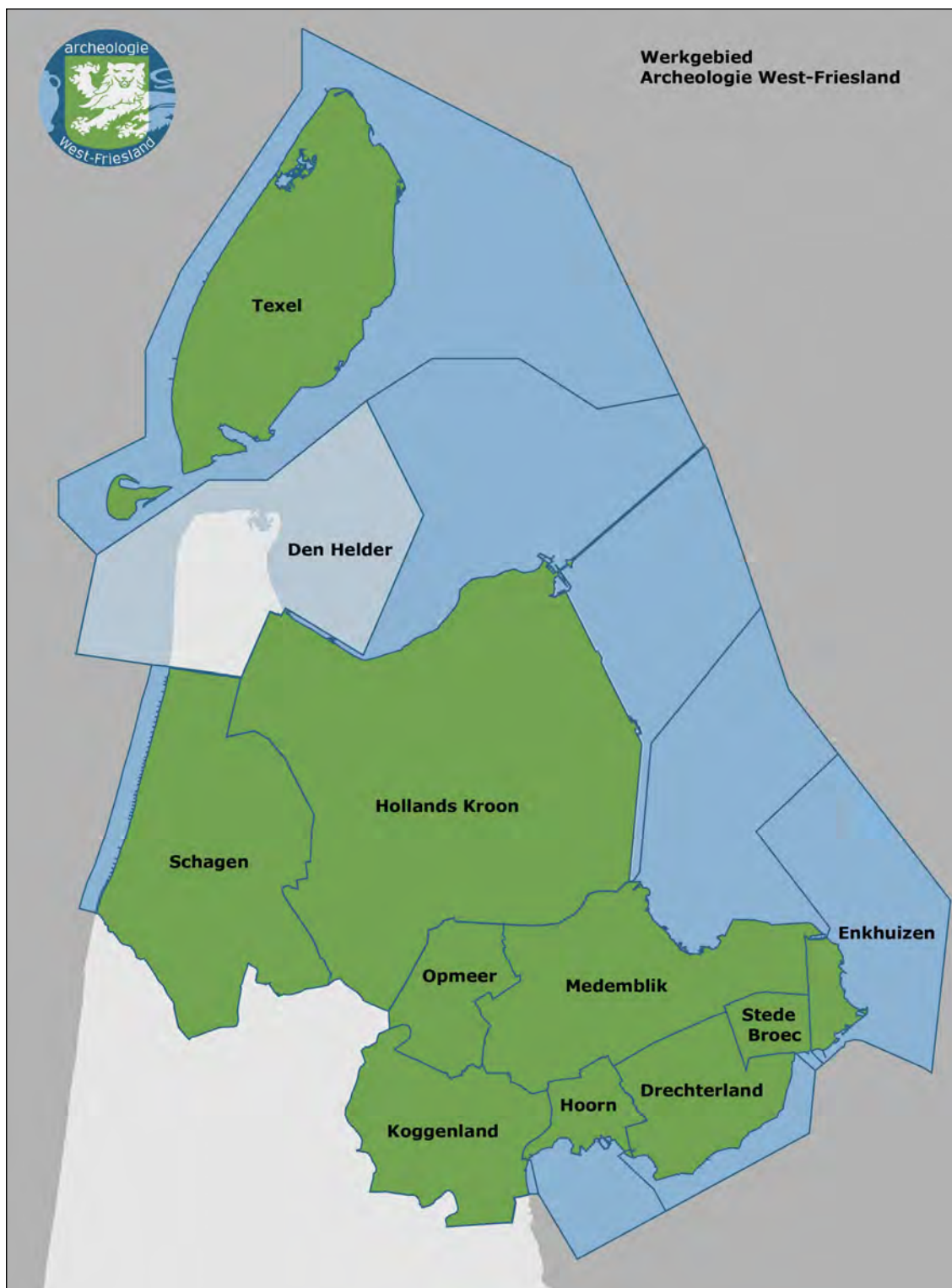
Archeologie West-Friesland

Jaarverslag 2021

**Gemeente Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Hollands Kroon,
Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en
Texel**

Tekst: Michiel Bartels

Met bijdragen van: Dieuwertje Duijn
Anne de Groot
Petra Leek
Joost Lubbers
Frank Postma
Fleur Schinning
Carla Soonius

© Archeologie West-Friesland 2022

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, film, fotokopie, digitaal of geautomatiseerd systeem zonder voorafgaande toestemming van de copyrighthouders en de auteur. Alle foto's en afbeeldingen zijn gemaakt door Archeologie West-Friesland, met uitzondering van de in het bijschrift genoemde fotografen en copyrighthouders.

De uitgever heeft de inhoud met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Ondanks deze zorgvuldigheid kunnen gegevens zijn veranderd of onjuist zijn weergegeven.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	7
2. Taak/missie	8
3. Organisatie en Personeel	8
4. Certificering	10
5. Publieksbereik	11
6. Schenkingen	12
7. Educatie	12
8. De website	14
9. Bouwen, saneren, slopen en behouden	15
9.1 Archeologie-vriendelijk bouwen	15
9.2 Monitoring van werken en stilleggingen	19
9.3 Stolpboerderijen	20
9.4 Slopen	21
10. Metaaldetectie en magneetvissen	21
10.1 Metaalproject Texel 2021	21
10.2 Metaaldetectie overig	22
10.3 Magneetvissen	23
11. Lichte Gemeenschappelijke Regeling	23
12. Overzicht van adviezen en overzicht van de gewerkte uren	23
13. Depot De Oude Veiling 35 Zwaag	24
14. Waterbodem en Maritieme Archeologie	24
15. Slag op de Zuiderzee 1573	26
16. Beleidsmatige ontwikkelingen in de Westfriese Gemeenten	27
16.1 Drechterland	27
16.2 Enkhuizen	27
16.3 Hollands Kroon	28
16.4 Hoorn	29
16.5 Koggenland	29
16.6 Medemblik	30
16.7 Opmeer	30

16.8 Schagen	31
16.9 Stede Broec	32
16.10 Texel	33
16.11 Gemeente Medemblik en Opmeer	35
17. Erfgoedinspectie, wettelijke taken	36
18. Inventarisatie en beheer collecties particulieren en instellingen	36
20. Samenwerkingsverbanden	36
21. Regionale energie transitie (RES) en Deltaplan ruimtelijke Klimaatadaptatie	38
22. Jaarplan 2021	39
Bijlage 1 - Activiteiten medewerkers Archeologie	41
Bijlage 2 - Actorregister	51
Bijlage 3 - Overzicht projectadviezen 2021	52
Bijlage 4 - Rapporten & notities	54

1. Inleiding

Het jaar 2021 was geen gewoon jaar. Indamming van de epidemie noodzaakte tot thuiswerken en het anders inrichten van de eigen organisatie. Ondanks de COVID-19-pandemie ging de voorbereiding van talloze ruimtelijke projecten in volle vaart door. Nog meer dan voorheen werd een beroep gedaan op de archeologische expertise van Archeologie West-Friesland om in de tien samenwerkende gemeenten het erfgoed in de ruimtelijke processen goed te borgen. Omdat veel van huis werd gewerkt, was de coördinatie tussen de vragende gemeenten, overige partijen en de werknemers van AWF een uitdaging. Soms duurde het antwoord wat langer, maar wij hebben niemand hoeven teleurstellen.

Het kernteam is in het gemeentehuis van Hoorn gebleven, ook in de gemeentehuizen van Schagen, Texel en Medemblik kon worden gewerkt. Dat hield eveneens de lijnen open.

Langer lopende projecten zoals de beleidskaarten voor de gemeenten konden worden afgerond of in een finaal stadium gebracht.

Vanwege de COVID-19-pandemie kwam steeds meer ruimtelijke informatie online beschikbaar. Hiervan is dankbaar gebruik gemaakt.

Het is te hopen dat wij komend jaar dergelijke beperkingen niet hoeven door te voeren en op de gebruikelijke manier verder kunnen met advisering van Hoorn en het samenwerkingsgebied.

drs. Michiel H. Bartels, gemeentelijk archeoloog van Hoorn

drs. Carla M. Soonius, regio-archeoloog West-Friesland

P. Meijers, teamhoofd Erfgoed-VVH, Hoorn

Tijdens archeologisch onderzoek aan Hoofdstraat 40 in Bovenkarspel zijn diverse kelders aangetroffen.

2. Taak / missie

De taak en missie van het samenwerkingsverband is wat betreft de advisering en ondersteuning aan gemeenten in vergelijking met 2020 onveranderd gebleven.

De uitvoering van archeologische onderzoeken, met uitzondering van de veldtoets, valt buiten de lichte Gemeenschappelijke Regeling. Over de meest boeiende onderzoeken wordt in de jaarlijkse Archeologische Kroniek Noord Holland verslag gedaan.

Archeologisch onderzoek in Vatrijp op Wieringen, met de Waddenzee op de achtergrond.

3. Organisatie en Personeel

Het ambtelijk kernteam van functionarissen bestond in 2021 uit de senior-archeologen drs. Michiel Bartels, drs. Sander Gerritsen, drs. Carla Soonius, dr. Christiaan Schrickx, drs. Bart ter Steege en de medior archeologen drs. Dieuwertje Duijn, Jasper Leek MA, Anne de Groot MA en Fleur Schinning MA.

Archeologisch assistent Etienne van Paridon en office manager Petra Leek hebben hun werk voortgezet. Archeoloog/materiaalspecialist Wytze Stellingwerf MA heeft in 2021 zijn werk voortgezet.

Archeoloog Sil Veenstra MA is op 6 april 2021 aangetreden als Junior Adviseur Archeologie. Via WerkSaam is Cees de Boer gestart om werkzaamheden in het depot te Zwaag te verrichten. Na een inwerkperiode verliep dat naar wens.

Aad Weel, gedetacheerd vanuit WerkSaam, is het gehele jaar als medewerker buitendienst voor de monitoringen en het metaaldetectiewerk werkzaam geweest. Drs. Harmen de Weerd heeft de digitale infrastructuur onderhouden, de geo-informatie gestroomlijnd en het vernieuwen van de beleidskaarten verder opgepakt.

Het vaste team van vrijwilligers is ondanks coronavirus en lockdowns aan het werk gebleven: Ans Vissie en Els Winters voor leer- en textielvondsten, Lies de Sitter voor botanisch

onderzoek, Bert Balk, Dolf van Doorm, Leo van den Thillart en Peter van Oudheusden voor de materiaalrestauratie en veldassistentie. Regelmatig werden vondsten naar de vrijwilligers gebracht en weer opgehaald. Hiermee werd corona-besmetting op de werkplek voorkomen. Frank Pennekamp verrichtte zijn gebruikelijke werk met metaaldetectie en allround ondersteuning. Maarten Borst verrichtte op diverse gebieden ondersteuning. Frank Postma heeft zich het gehele jaar bezig gehouden met de numismatiek. Hans van Poelje bleef all round vrijwilliger en heeft zich toegelegd op de digitale fotografie.

Simon Vreeker en Doortje Moes zijn de gelederen van de vrijwilligers komen versterken met all round werkzaamheden.

Op Texel zijn vrijwilligers Guus Lange, Annet van Boven (vm. Duikclub Texel), Paul Dekker (metaaldetectie) en Wouter Kuip MA actief geweest voor AWF.

In november 2021 werd door een Texelse viskotter midden op de Noordzee een groot fragment van een eikenhouten naambord van een schip opgevist.

We kunnen aannemen dat de letters deel uitmaakten van de naam SPECULATOR. Een zoektocht in internationale maritieme archieven maakt duidelijk dat diverse kleine, veelal militaire schepen met de naam Speculator in de Noordzee zijn vergaan in de periode 1790-1825. De datering sluit goed aan op de klassieke vormgeving van de letters, zoals deze bijvoorbeeld ook op het wereldberoemde 18de-eeuwse Britse oorlogsschip de HMS Victory staan.

Anance Minneboo heeft vanuit de Universiteit Leiden stage gelopen van 16 maart tot en met 31 augustus 2021. Zij heeft zich met name toegelegd op de documentatie uitwerking van de opgraving in De Tuunen, Den Burg (Texel). Dit heeft geleid tot een folder in de serie Archeologie op Texel.

Inge de Jong heeft via HBO Saxion Archeologie stage gelopen van 30 augustus tot 29 januari. Zij heeft zich vooral toegelegd op de achterstallige documentatie van het vondstdepot van de gemeente Hoorn.

Jort Smit heeft vanuit HBO Saxion Archeologie het gehele jaar één of enkele dagen per week stage gelopen en diverse projecten op zich genomen. Hij heeft zich toegelegd op materiële cultuur en GIS.

Noa Huitema is teruggekeerd voor het schrijven van haar HBO scriptie. In 2021 heeft zij zich bezig gehouden met de uitwerking en rapportage van de Sommeltjesberg op Texel.

De Hoornse gemeenteraad heeft besloten tot verbouw van het huidige gemeentehuis. De functies en locatie van de werkruimten van Archeologie West-Friesland blijven conform de huidige plannen gehandhaafd. Wel zal tijdelijk moeten worden verhuisd vanwege de verbouwing. Een geschikte locatie moet worden gezocht. Een verhuisplan is samen met de intern betrokkenen vervaardigd.

De jaarlijkse excursie en het nieuwjaarsdiner zijn in 2021 komen te vervallen vanwege de COVID-19-pandemie.

Op 17 februari 2021 zijn de actieve maritieme activiteiten van AWF tot een eind gekomen en is het onderzoeksvaartuig Hessel Snoek overgedragen aan de Havendienst van Hoorn.

De bemanning van de Hessel Snoek draagt op 17-2-2021 het schip over aan Wijnand Baerken (r.) van de Havendienst Hoorn.

4. Certificering

In september 2021 werden binnen de archeologische wetgeving wijzigingen aangebracht in de BRL 4000. De implementatie van deze wijzigingen zijn doorgevoerd in het kwaliteitssysteem van AWF.

In april 2021 moest de actorstatus van zeven werknemers worden verlengd. Dit is zonder problemen verlopen. De actorstatus is binnen de Nederlandse archeologie in 2017 ingevoerd en moet iedere vier jaar worden verlengd. Zonder actorstatus mag een archeoloog veel handelingen binnen het vakgebied niet meer uitvoeren. Het hebben en behouden van deze statussen is daarom van groot belang voor de organisatie. Om de actorstatus te kunnen verlengen, moet de actor punten hebben gehaald, bijvoorbeeld door middel van het schrijven

van rapporten en artikelen, het geven van lezingen en het deelnemen aan congressen. De behaalde punten moeten worden onderbouwd met bewijsstukken.

In mei 2021 vond verder de vierjaarlijkse externe audit plaats door Kiwa Nederland BV. Deze audit is goed verlopen, er zijn slechts enkele kleine afwijkingen vastgesteld. Deze afwijkingen zijn teruggekoppeld aan de collega's van cluster Archeologie en de archeologische werkprocessen zijn op detailniveau aangepast.

De bij AWF werkende actoren binnen de archeologie zijn terug te vinden in het [actorregister](#).

5. Publieksbereik

Archeologie West-Friesland streeft ernaar om zoveel mogelijk resultaten van het archeologisch onderzoek in West-Friesland te delen en archeologie onder de aandacht te brengen onder het Westfries publiek. In 2021 waren de mogelijkheden hiervoor uiterst beperkt vanwege de coronamaatregelen.

Op 25 augustus 2021 onthulden wethouder Harry Nederpelt (Medemblik, r.), projectleider Tiny Groot (m.) en Jan Smit (l.) van de historische vereniging Opperdoes het monument op de rotonde van Almersdorp.

Jan de Bruin van het Westfries Archief en Sander Gerritsen van Archeologie West-Friesland poseren bij het informatiebord op de Almersdorperbrug, 25 augustus 2021.

Op 25 juni 2021 vond in de Gemeente Medemblik de onthulling van het monument ter herinnering aan het verdwenen dorp Almersdorp plaats. De Stichting Historisch Opperdoes had hier het initiatief voor genomen. Midden op de rotonde van de huidige provinciale weg, werd door wethouder Erfgoed, Harry Nederpelt en de voorzitter van het Westfries Genootschap onthuld. Tevens werd naast de Almersdorperbrug een informatiepaneel geplaatst waarvoor Jan de Bruin van het Westfries Archief en Sander Gerritsen beeld en tekst hadden geleverd. Na de onthulling van dit fraaie monument hield Sander Gerritsen een lezing over de historische en archeologische achtergrond van Almersdorp en de strijd van de Almersdorpers tegen de Zuiderzee.

Archeologie West-Friesland heeft met grote regelmaat de lokale, regionale maar ook landelijke pers gehaald. Dit is te veel om op te noemen. Toch is één daarvan de moeite waard. In de regenachtige periode tussen Kerst en Oudjaar, werd op 28 december aan de Kuipersdijk in Enkhuizen de vondst van de oudste huisschildpad van Nederland gepresenteerd voor het NPO Jeugdjournaal. Vanwege de aantrekkelijkheid van dit onderwerp kon het zich ook in grote belangstelling van de overige pers verheugen. Dit leidde onder andere tot het NOS journaal van 18:00 en 20:00 u en de Instagram van de NOS. Daarmee werd voor televisie een groep van 2,5 miljoen kijkers aangeboord en voor Instagram meer dan 150.000 hits.

De schildpad uit de Buyshaven van Enkhuizen in het landelijk nieuws. Wethouder Dorus Luyckx (Enkhuizen) en archeoloog Dieuwertje Duijn laten de schildpad uit de Buyshaven zien op 28 december 2021 (foto: Hoekstra). Ook te zien: het schild met de botjes van de schildpad, het geboorde gaatje in het schild en de initialen P D.

6. Schenkingen

In 2021 werden aan AWF geen schenkingen gedaan.

7. Educatie

Archeologieles

Met het credo "de jeugd is de toekomst van morgen" is educatie op basisscholen een onderdeel van ons plan voor publieksbereik. Momenteel geeft AWF op aanvraag een les over archeologie

op basisscholen. Met de lessen proberen wij kinderen historisch besef en bewustwording van het verleden bij te brengen. Hierdoor leren kinderen wat zich allemaal onder hun voeten kan bevinden.

Op 29 november 2021 hebben leerlingen van de Praktijkschool Hoorn/West-Friesland onder leiding van meester Van den Heuvel het depot aan de Oude Veiling 35 bezocht. Cees de Boer en Michiel Bartels hebben hen op interactieve wijze van alles verteld over archeologie. Deze levendige klas was vooral sterk op de objecten vastpakken, zien en doen ingesteld.

Meester Van den Heuvel en de leerlingen bekijken vondsten in het depot. Ook wordt met de hogedrukspuit geëxperimenteerd in het vondstenwassen.

Een schoolklas met docent op onderzoek als pilot aan het Glop in Hoorn.

Glop lespakket

Archeologie West-Friesland is in samenwerking met de afdeling Monumentenzorg (samen Team Erfgoed van de gemeente Hoorn) bezig met het ontwikkelen van een erfgoed lespakket voor primair onderwijs getiteld 'Glop: een reis door de tijd'. Dit is het eerste erfgoed lespakket dat de gemeente structureel gaat aanbieden aan scholen. Uit gesprekken die Team Erfgoed voerde met medewerkers van de Blauwe Schuit, de Westfriese bibliotheken en Interne Cultuurcoördinatoren van basisscholen in West-Friesland, bleek dat er in de regio ruimte is voor meer concreet (projectmatig) erfgoededucatie aanbod. Daarom wordt aan dit lespakket gewerkt, in samenwerking met de Blauwe Schuit, de Westfriese Bibliotheken, Westfriese Cultuurcoördinatoren, de maker van het kinderboek 'Glop' Josje van Leeuwen en het Westfries Museum. Het pakket zal in 2022 worden aangeboden via de website en de Blauwe Schuit. In 2021 is alvast een pilot gedraaid met een basisschool.

MAK Blokweer

Samen met het educatief natuurcentrum MAK Blokweer in Blokker is een archeologie expositie ingericht. Deze vertelt over het verleden van het gebied van prehistorie tot moderne tijd.

Lapidarium

Op het plan voor het Lapidarium in het voorland van de Westfriese Omringdijk is geen voortgang geboekt. De verschillende partijen konden het niet eens worden over locatie, uitvoering en financiën.

8. De website

De website www.archeologiewestfriesland.nl is het gehele jaar succesvol in de lucht geweest. In 2021 is onze website meer dan 20.000 keer bezocht. Webredacteuren Fleur Schinning en Petra Leek hebben regelmatig nieuws op de site gepost. Daarnaast is de content gevuld met alle recente rapporten, notities, artikelen, opgravingen en agendapunten zoals lezingen en open dagen.

Af en toe wordt er een nieuwsbrief rondgestuurd met leuke wetenswaardigheden, nieuwsberichten en updates van de website (zoals de meest recente rapporten). Op de nieuwsbrief kan via de website geabonneerd worden. In 2021 zijn drie nieuwsbrieven verstuurd, naar inmiddels 635 abonnees.

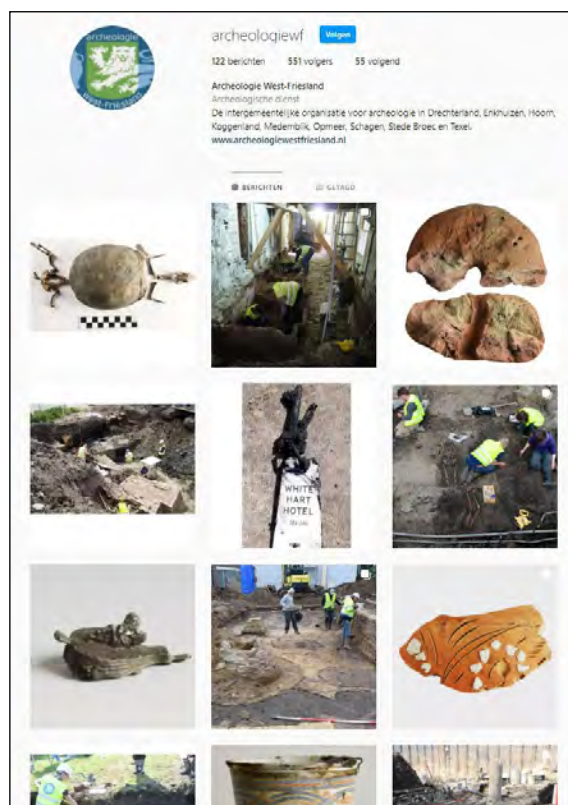
Social media

AWF is naast de website actief op sociale media, waaronder Facebook. Op deze pagina worden nieuwsberichten, filmpjes en foto's van opgravingen, wetenswaardigheden en evenementen gedeeld. De pagina heeft in 2021 inmiddels bijna 600 volgers gekregen.

Vanaf vorig jaar is Archeologie West-Friesland ook te vinden op Instagram en LinkedIn. Door middel van deze sociale

De vitrine met objecten uit de Middeleeuwen in MAK Blokweer.

Het Instagramaccount van AWF.

media kunnen we een grotere doelgroep bereiken. In 2021 volgen meer dan 540 geïnteresseerden het Instagramaccount.

9. Bouwen, saneren, slopen en behouden

9.1 Archeologie-vriendelijk bouwen

Problematisch bij het archeologie-vriendelijk bouwen is dat bij het aanvragen van een omgevingsvergunning het indienen van een palenplan en een saneringsplan geen vereiste is. Dat betekent dat ter toetsing onvolledige bouwdoSSIERS worden aangeleverd. Deze zijn lastig te toetsen. Ontwikkelaars zijn vaak erg laat met het alsnog aanleveren van palenplannen. Deze palenplannen en saneringsvoorstellen zijn echter essentieel voor het bepalen van de verstoringsgraad van het bodemarchief. Hier over ontstaat daarom ook regelmatig discussie. Het opteren voor 'behoud in situ' en het archeologiebesparend bouwen kot dan vaak aan het eind van de ketting van de besluitvorming omtrent de uitvoering van een bouwplan.

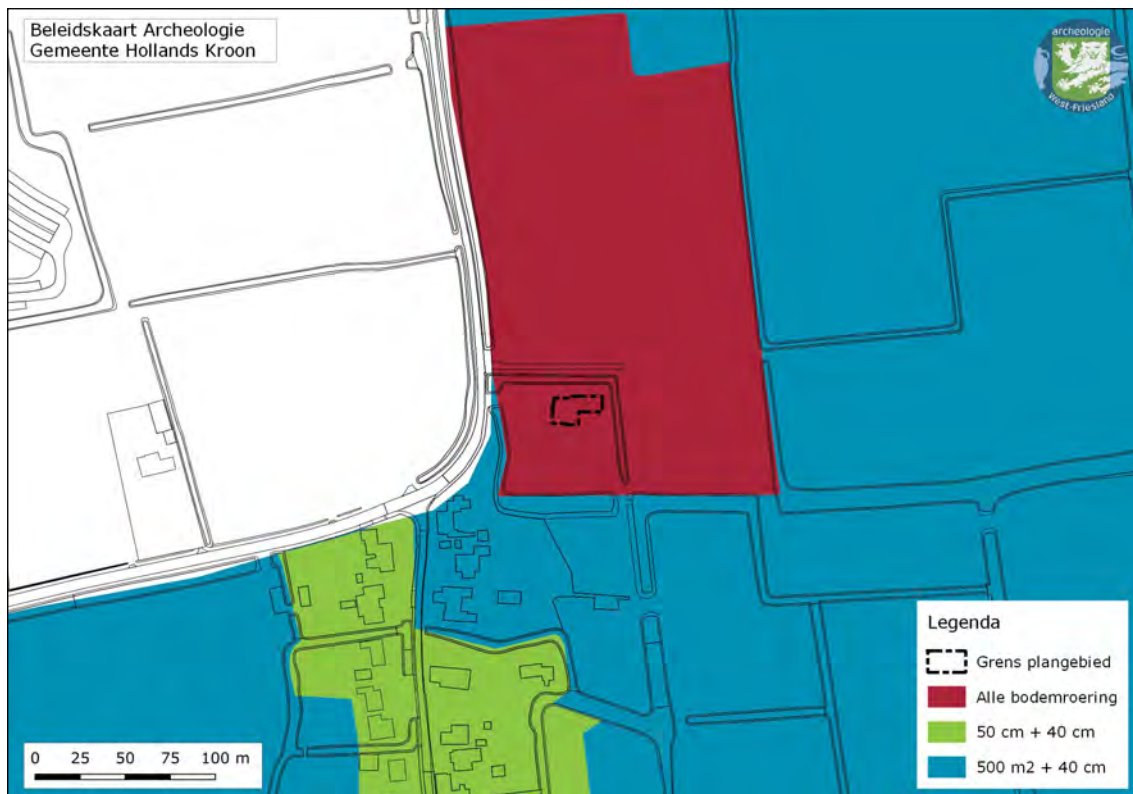
Aan de Streekweg in Hoogkarspel (het perceel tussen 100 en 106) werd tijdens archeologisch onderzoek een aantal grillige banen uit de Midden- of Late Bronstijd aangetroffen.

Omdat de terreinen vaak enorm verschillen wat betreft dichtheid van archeologische resten, is niet een uniforme standaard te geven wanneer een project verstorend of niet verstorend is. Bij terreinen met resten uit de Bronstijd in het buitengebied voldoet vaak het op grotere afstand plaatsen van de funderingspalen en het achterwege laten van een drijfmestkelder. In de binnensteden waar de archeologische resten een veel grote dichtheid hebben is het maken van paalfunderingen en het uitvoeren van bodemsaneringen vaak onontkoombaar.

Echter, de trend naar het uitvoeren van woningen in houtskeletbouw, wat veel lichter is dan beton en steen en daarnaast meer warmteregulerend blijkt, betekent dat er minder zware funderingen hoeven te komen. Hiermee is houtskeletbouw in een aantal gevallen zowel voor energie als archeologie een duurzamer oplossing.

Hollands Kroon: Lutjewallerweg 11, Haringhuizen

De prehistorische vindplaats aan de Lutjewallerweg 11 kon door middel van een archeologie-vriendelijk bouwplan worden gespaard. De bovengrond is niet afgegraven maar juist opgehoogd. Na de ophoging zijn 39 heipalen ingeslagen in de ijzertijdvindplaats. Daarna is de vorstrand en de betonvloer in één keer gestort.

De beleidskaart archeologie van de gemeente Hollands Kroon, met plangebied van de Lutjewallerweg in Haringhuizen (zwarte stippellijn).

De betonplaat van de nieuwbouw aan de Vatropperweg 4 op Wieringen.

Hollands Kroon: Vatropperweg 4, Oosterland

Op een van de markantste plekken op het voormalige eiland Wieringen werd een oude arbeiderswoning gesloopt om plaats te maken voor een onder architectuur gebouwde nieuwbouwwoning. Deze zou op een terrein van hoge waarde komen te liggen waarbij archeologisch onderzoek verplicht is. Door een deel van het terrein op te hogen, een deel van het terrein niet dieper dan 30 cm te roeren en onder de toegestane oppervlakte van

100 m² vrijstelling te blijven, behoefde er geen regulier archeologisch onderzoek plaats te vinden. Omdat het terrein wel inhoudelijk zeer boeiend moest zijn, is het te verstoren deel met amateurarcheologen van de AWN onderzocht. Hierbij werden resten uit de late prehistorie en de 10-12de eeuw aangetroffen in kuilen. Tevens werd een oude akker en een paalgat met een middeleeuwse kinderschedel gevonden.¹ Het overgrote deel van de archeologische vindplaats is in situ onder de betonplaat behouden gebleven.

Hoorn: Turfhaven 7-9

Van de panden van voormalige Slagerij Anadolu is in september op na overleg met de ontwikkelaar alleen de oude betonvloer verwijderd. De bestaande muren werden afgestut op de nieuwe betonvloer. Zo kon diepsloop, bodemsanering en een woud aan palen en balken achterwege blijven. Het werk is gemonitord door AWF en alle resten van de historische bebouwing zijn in de bodem behouden.

De vloer van de voormalige slagerij Anadolu aan de Turfhaven 7-9 te Hoorn wordt afgepeld.

Over de oude vloer wordt een nieuwe vloer van gewapend beton gelegd.

¹ Zie Kroniek Noord-Holland over 2021.

Opmeer: Wadway 30 Wadway

De Theaterkerk in het bekende dorp Wadway staat op een markante natuurlijke verhoging. Het is een zeer oud woongebied waar in de middeleeuwen een kerk is gebouwd. In en om de kerk liggen talloze skeletbegravingen. Het voornemen van de kerk was om aan de noordzijde op het kerkhof een foyer te gaan bouwen. In overleg met architect Coen Kampstra van Faro Architecten en de Gemeente Opmeer is een plaatfundering ontworpen waarbij het kerkhof gespaard bleef en archeologisch onderzoek overbodig werd. Het werk is wel tijdens de bouw gemonitord.

De bouw van de foyer van de Theaterkerk Wadway staat op een betonplaat. De skeletten in het kerkhof zijn onaangeroerd gebleven.

Texel: Vismarkt 7a, Den Burg

Achter het centrale plein van Den Burg de Vismarkt-Groene Plaats is het oude gebouw van het Waterschap Texel (nu redactie Texelse Courant) uitgebreid. Omdat het hier een archeologisch Rijksmonument betrof, was voor alle bodemroerende werkzaamheden een archeologische opgraving vereist. Het vermoeden bestond echter dat ter plaatse vanwege stevige verbouwingen in de 19de en 20ste eeuw geen bruikbare archeologische resten aanwezig zouden zijn. Met toestemming van de RCE werd daarom de ontgraving gemonitord. Bij het openleggen van het gebied bleek inderdaad dat het terrein vergeven was van de waterleidingbuizen, betonnen prefab

In het Rijksmonument achter Vismarkt 7a te Den Burg op Texel wordt een 30 cm diepe hektar fundering gelegd.

putten en de bodem veelal tot op de ontgravingsdiepte van -0,6 Mv was verstoord. Na de monitoring is op het terrein een hektarfundering gelegd, waardoor de oudere onderliggende lagen van het monument behouden zijn gebleven.

Texel: Wezentuin, Den Burg

Voorafgaand aan de herinrichting van de Wezentuin te Den Burg is in overleg met de RCE gekeken hoe een archeologisch onderzoek in het Rijksmonument kon worden uitgespaard. Binnen de opgave bleek het mogelijk de verlegging en vernieuwing van wegen, paden en infrastructuur zo vorm te geven dat nergens dieper dan 30 cm werd geroerd en daarmee het monument onaangeroerd bleef. De monitoring van deze werkzaamheden in de aangelegde cunetten is uitgevoerd door Texelse amateurarcheologen. Met uitzondering van enkele oude isolatoren zijn geen vondsten in de bovenste laag gedaan.

In het archeologisch Rijksmonument de Wezentuin te Den Burg zijn in de zomer van 2021 de wandelpaden vernieuwd. De archeologie bleef in situ onder de cunetten bewaard.

9.2 Monitoring van werken en stilleggingen

In 2021 zijn veel werken gemonitord. Dit vloeit veelal voort uit de geleverde adviezen. De lijst van monitoringen is lang. Buiteninspecteur Aad Weel heeft frequent teruggekoppeld over de voortgang hiervan. Veelal zijn de situaties ter plaatse opgelost en heeft het niet tot stilleggingen geleid. Wel is duidelijk dat het goed lezen van de vergunning door de aanvrager maar ook het volledig aanleveren van de adviezen van AWF (en niet een enkele regel in de vergunning) helderheid verschaft.

9.3 Stolpboerderijen

De stolpenwaarderingskaart

In 2021 is het project 'Noord-Hollandse waarderingskaart voor stolpboerderijen' voltooid. Dit project is uitgevoerd door Mooi Noord Holland te Alkmaar, in opdracht van de Provincie Noord-Holland. Binnen het project zijn alle stolpboerderijen in het veld geïnventariseerd en gewaardeerd, waarna opties voor nieuw beleid zijn geformuleerd in een beleidsrapport. Dit rapport is juli 2021 voltooid. In 2022 wordt een website gelanceerd waarop de informatie van het waarderingsproject toegankelijk wordt gemaakt voor het brede publiek.

Aan het project is een klankbordgroep verbonden met specialisten vanuit verschillende disciplines en achtergronden. Zij geven hun mening en doen aanvullingen

op het gebied van onder meer de waarderingscriteria en de beleidsadviezen. Vanuit Archeologie West-Friesland maakte Dieuwertje Duijn deel uit van de klankbordgroep. Zij heeft bovendien een stolpencollege gegeven aan de personen die de inventarisatie/waardering uitvoeren.

Bij het archeologisch onderzoek tijdens de versterkingswerkzaamheden van de Markermeerdijken is aan de noordkant van Hoorn, bij de Rietkoog, een leuke vondst gedaan: een miniatuur huifkar uit de laat 15de of 16de eeuw.

Stolpen en schapenboeten gesloopt in 2021

Drechterland

- Wijdenes, 't Wuiver 2b: verbrand december 2021.

Hollands Kroon

Geen gegevens

Hoorn

- Zwaag, Dorpsstraat 318: gemeentelijk monument, geleidelijk ingestort. De stolp wordt in 2022 hopelijk herbouwd met het originele vierkant en de voorgevel.

Medemblik

- Hauwert, Hauwert 157: afgebroken. De stolp stond al jaren leeg en verkeerde in zeer slechte staat.

Schagen

Geen gegevens

Texel

Geen gegevens

9.4 Slopen

Hollands Koon: Akkerweg 29 Oosterland, Wieringen

Op het archeologisch belangrijke eiland Wieringen is aan de rand van de middeleeuwse kern ten behoeve van een groot woonhuis een zware fundering geplaatst. Deze is in het midden ontgraven. Hierbij zijn vermoedelijk archeologische resten verloren gegaan. Het is onduidelijk hoe dit procedureel mis heeft kunnen lopen.

Een stevige betonfundering aangebracht aan de Akkerweg 29 op Oosterland Wieringen, 29 mei 2021.

10. Metaaldetectie en magneetvissen

10.1 Metaalproject Texel 2021

De Texelse amateurarcheoloog Jan Jaap Waverijn had in de jaren voor zijn overlijden erg veel metaaltjes op Texel gevonden. In 2021 is veel van dit materiaal door studenten gesorteerd en door Frank Postma gefotografeerd en in PAN (Portable Antiquities Netherlands) ingevoerd. Ruim 500 van deze vondsten zijn in 2021 in PAN ingevoerd. Het gaat om Zweedse, Russische, Portugese, Spaanse en andere buitenlandse munten waaronder een opmerkelijke vierkante Zweedse noedmunt ter waarde van 8 öre uit 1591 dat volgens NUMIS een contemporaine in Culemborg gemaakte vervalsing is. Evenals de vele ingevoerde muntgewichtjes en talloze buitenlandse loodjes geeft dit een beeld van de internationale handel. Scheepspassers en bakenloden zijn ongetwijfeld afkomstig van de Texelse schippers. Militaire knopen uit o.a. de Franse tijd en militaire insignes zijn

Een fragment van een Tutulusfibula van Texel.

stille getuigen van roerige tijden. Veel ouder is een deel van een tutulusfibula (340-470 n. Chr.) en mogelijk een kleine schijffibula. Twee kandelaarvoeten in de vorm van een leeuw komen uit de Late Middeleeuwen.

10.2 Metaaldetectie overig

De metaaldetectie in de samenwerkende gemeenten is op grotere schaal dan voorheen voortgegaan. Individuen, gelegenheidsverbanden en zoekgroepen zijn in het gebied actief geweest.

Met name op Texel is een stijging van het aantal metaaldetectoramateurs zichtbaar. Deze zijn met name afkomstig van Wieringen en uit Den Helder.

Een onderscheid kan worden gemaakt tussen de metaaldetectoramateurs die zich wel aan de code zoals afgesproken met Ministerie OCW en de detectieverenigingen houden en zij dit dat niet doen. De tweede groep is in de meerderheid. Vondsten worden slecht gemeld en een overzicht van de niet gemelde vondsten ontbreekt. Vaak worden vondsten en herkomst pas duidelijk als deze op internet fora of Markplaats.nl tevoorschijn komen.

Daarentegen is er een kleine groep bonafide zoekers die bij AWF hun vondsten melden. Dit zijn regelmatig vondsten van bijzondere herkomst en hoge kwaliteit.

In het werkgebied van AWF hebben in 2021 twee detectiedagen plaatsgevonden. De eerste werd gehouden op Wieringen georganiseerd door DJ Laan Detectors uit Hippolytushoef. Voor deze detectiedag op 30 oktober 2021 was bij de gemeente Hollands Kroon een Evenementenvergunning aangevraagd en verleend. Terugkoppeling met betrekking tot de vondsten heeft nog niet plaatsgevonden.

Op 31 oktober 2021 heeft het verband Detectorist in Wieringerwaard een zoekdag gehouden. Deze was niet aangemeld. Het motto hier was 'Steun de Boer' waarbij de indruk werd gewekt dat het opzoeken van erfgoed uit akkers en boomgaarden de schade die boeren ondervinden van de aanwezigheid van metalen voorwerpen in hun land, zou worden weggenomen. Uit het gehele werkgebied van AWF zijn geen meldingen ontvangen van veehouders of akkerbouwers die last zouden hebben van kleine metalen objecten zoals munten in hun grond.

Aankondiging van de Detectorist voor de zoekdag in de Wieringerwaard.

Een nieuwe groep van enkele metaaldetectoramateurs heeft zich verenigd in Metaaldetectie Noord-Holland. Deze groep is erg begaan met eventuele leed van de boerderijdieren die in de weide metalen voorwerpen kunnen doorslikken of akkerbouwers of fruittelers die zich

bezeren aan metalen objecten. Daarom bieden zij via internetfora aan om de bodem te ontdoen van metalen objecten. In 2021 is deze groep met zekerheid één maal in Venhuizen actief geweest. Alhoewel de groep meldt geregistreerd te zijn, is er geen melding vooraf gekomen noch een rapport over de vondsten aangeleverd.

10.3 Magneetvissen

In 2021 zijn geen incidenten gemeld rondom het magneetvissen. Ook werden geen spraakmakende vondsten gemeld. Wel is waargenomen dat het nog steeds een populaire bezigheid is in lockdown tijd.

11. Lichte Gemeenschappelijke Regeling

De geplande reguliere overleggen kwamen te vervallen. Daarentegen heeft online overleg plaatsgevonden. De ambtelijke begeleidingsgroep is op 8 juni en op 26 oktober bijeen geweest. Door Michiel Bartels en Carla Soonius is met alle contactambtenaren van de verschillende gemeentes 1 op 1 contact gehouden. Vanwege de COVID-19-pandemie waren de communicatielijnen soms lastig.

Op 22 september zijn Carla Soonius, Michiel Bartels en beleidsambtenaar Marja van der Haar gaan kennismaken met de Monique Bensen, de nieuwe burgemeester van Koggenland, en met wethouder Rosalien van Dolder, de nieuwe portefeuillehouder Erfgoed van dezelfde gemeente. Het was een prettig en vruchtbaar gesprek.

In de Lichte Gemeenschappelijke Regeling zijn geen wijzigingen gekomen.

12. Overzicht van adviezen en overzicht van de gewerkte uren²

De adviezen komen voort uit de binnengekomen informatie via omgevingsvergunningen, afdelingen ruimte, sloopmeldingen, waarnemingen in het veld, verzoeken van adviesbureaus in de ruimtelijke ordening, makelaars, projectontwikkelaars, krantenartikelen, enzovoorts. In 2021 werden binnen de GR 280 adviezen gegeven en quickscans vervaardigd. Adviesdossiers die terugliepen tot 2017 en in een enkel geval zelfs 2015 werden voortgezet.

Een hele goedenmorgen, mijn groepje en ik hebben erge beelden gezien van dieren op landerijen die stikken of inwendige bloedingen krijgen van metaalsnippers, normaal lopen wij op geploegde akkers of bollenvelden. maar na deze berichten hebben wij een campagne opgericht om zoveel mogelijk eigenaren met dieren te bereiken om hun landerijen schoon te maken van metaalafval, u kunt ons mailen of mij even een priveberichtje te geven

**WIJ MAKEN UW
AKKERS KOSTELOOS
SCHOON**

Uw koelen en schapen kunnen weer gerust grazen

**WIJ VERWIJDEREN IJZER,
FIJNGEMALEN STUKJES BLIK EN
OVERIG METAALAFVAL**

Metaaldetectie Noord Holland is een groep van 5 geregistreerde detecoristen. Afhankelijk van de grootte van uw perceel kunnen wij uw land binnen enkele dagen doorlopen hebben, en wij komen terug wanneer u dat wilt. Wilt u meer informatie? Neem dan contact op.

info@mdnh.nl

Digitale advertentie van Metaaldetectie Noord-Holland met verzoek voor het zoeken op privéterreinen.

² Zie ook bijlage 3.

13. Depot De Oude Veiling 35 Zwaag

Het 'vuile' depot van Archeologie West-Friesland heeft dit jaar naar behoren gefunctioneerd. Vanwege de COVID-19-pandemie zijn de vrijwilligers die op vaste tijdstippen hier ondersteunden niet meer geweest. In de enkele maanden dat dit wel was toegestaan, waren zij weer op hun post. De grootste achterstanden zijn weggewerkt. Op donderdag 8 juli werd de traditionele depotborrel gehouden.

Tijdens de inspectie in oktober door Preventix van de RI&E aspecten van het depot, bleken een aantal zaken niet in orde. Hier dient een verbeteringsslag plaats te vinden. Hierover wordt met de arbocoördinator van de Gemeente Hoorn overleg gevoerd en actie ondernomen.

Droneopname van het archeologisch onderzoek aan Hoofdstraat 40 in Bovenkarspel.

14. Waterbodem en Maritieme Archeologie

In 2021 heeft op Texel wederom een schisma in de Duikclub Texel plaatsgevonden. Een aantal duikers hebben zich onder de naam Wadduikers Texel afgescheiden en zijn een eigen groep begonnen. De rompsorganisatie van de Duikclub Texel heeft een doorstart gemaakt en een eigen schip aangeschaft. Beide clubs huizen op het gemeentelijk terrein aan de noordpier van Oudeschild.

Beide clubs hebben in 2021 duiken gemaakt in de Waddenzee en rond de Razende Bol. Hoe vaak, wanneer en waarom deze plaatsvonden is niet duidelijk geworden. Ook de constatering, verzamelde data en eventueel gedane vondsten zijn niet of ongecontroleerd aangeleverd. Van beide clubs zijn geen rapportages ontvangen. Ook van individuele duikers zijn geen rapporten ontvangen.

Door AWF is aan beide clubs in naam van de gemeente medegedeeld dat in 2022 de organisaties zich onverkort aan de nieuwe wettelijke situatie dienen te houden. Daarvan zijn zij in 2021 informeel op de hoogte gebracht. In 2022 zal dit worden geïntensiveerd.

Ook bij de North Sea Divers, actief in de wateren van Texel en Hollands Kroon, heeft zich een splitsing voorgedaan. Echter door deze groep zijn wel systematische korte verslagen aangeleverd en vondsten bij het Bevoegd Gezag gemeld.

Duikclub ArcheoODC heeft vooral in het Markermeer gedoken. Vanuit de standplaats Warder zijn een aantal sorties gemaakt. Hier is vooral gezocht op de locaties van de contactpunten zoals aangegeven in het zoekgebied in de provincies Flevoland en Noord-Holland binnen het Hoornse Hop. Een aantal meldingen zijn gedaan. In 2022 wordt een verslag van de bevindingen over 2021 verwacht.

In 2021 werd onderzoek gedaan naar het in 1999 aangetroffen 'Piskruikenwrak'. Het scheepswrak was o.a. volgeladen met enkele honderden destijds in stro verpakte Spaanse olijfamforen die bij het loshalen van de kurken stoppen boven water een sterke geur van urine uitscheidden. De amforen, oorspronkelijk bedoeld voor het transport van olijven en olijfolie uit het Middellandse zeegebied, hebben vermoedelijk in Nederland een tweede leven gekregen als verpakkingsmateriaal voor urine.

Studenten van de faculteit Archeologie van de Universiteit Leiden met de specialisatie Maritieme Archeologie tekenden op Museum Kaap Skil (Texel) een aantal stukken scheephout. Dr. Martijn Manders heeft dit begeleid. Hopelijk komen in 2022 meer studenten om scheephout te documenteren.

Op Texel is intensiever contact geweest met de zeven hulpstrandvonders. Zij zijn de door de Burgemeester aangewezen personen om aangespoede objecten een juiste plek te geven. Hierbij wordt wat betreft historisch wrakmateriaal nu het Museum kaap Skil en AWF ingeschakeld.

Binnen de Gemeente Texel is door duikers van de RCE in de zomer onderzoek uitgevoerd. Het PVE is niet ter visie bij de gemeente neergelegd. Ook werd niet duidelijk gemaakt waarop precies werd gedoken en waarom. Een gemeentelijk bezoek aan het onderzoeksschip van de Rijksduikers bracht duidelijkheid. Gedurende de weken durende campagne is geen publiciteit of interactie met het Texelse publiek geweest. Pas weken na de duikcampagne verschenen enige kleine berichten. Een evaluatieverslag is nog niet geleverd, op de rapportage wordt gewacht.

15. Slag op de Zuiderzee 1573

Op maandag 11 oktober is in de Statendoor van Hoorn een bijeenkomst gehouden in het kader van de herdenking van de Eerste Vrije Statenvergadering in 1572 en de Slag op de Zuiderzee. Precies 448 jaar geleden versloegen de gecombineerde Waterlandse en Westfriese vloot de Spaans-Amsterdamse armada voor de kust van Hoorn. Nagenoeg alle burgemeesters van West-Friesland, hun erfgoedambtenaren en de erfgoedinstellingen van West-Friesland waren daarbij aanwezig.

Burgemeester van Hoorn Jan Nieuwenburg opende en sloot de bijeenkomst. Dirk Dekma, directeur van het Westfries Archief, Ad Geerdink directeur van het Westfries Museum en Michiel Bartels van AWF vertelden over het programma dat voor 2022 en 2023 het voornemen is.

Ad Geerdink, directeur van het Westfries Museum leidt de geschiedenis van de Slag op de Zuiderzee in.

Jan Nieuwenburg, burgemeester van Hoorn, legt in de Statendoor het belang van de gezamenlijke geschiedenis van West-Friesland uit.

Archeologisch gezien vallen de belangrijkste activiteiten in 2023. Een inhoudelijke publicatie over de Slag op de Zuiderzee is in voorbereiding. Een congres met dit thema staat voor 2023 op de planning.

Tevens gaat het maritieme onderzoek naar de kanshebbende scheepswrakken door. Dit heeft in augustus 2021 geleid tot het beduiken van een fraai scheepswrak voor de kust van Schellinkhout. De Rijksdienst Cultureel Erfgoed was hiervoor opdrachtgever. Alhoewel er duidelijke resultaten uitkwamen, moest worden geconstateerd dat dit schip na 1573 was gebouwd.

Het schip van de Hoornse Havendienst komt langs bij het onderzoek voor de kust van Schellinkhout.

16. Beleidsmatige ontwikkelingen in de Westfriese Gemeenten

De VTH taken met betrekking tot archeologie en cultuurhistorie (op verzoek) worden verzorgd door Archeologie West-Friesland. Dit geldt (nog) niet voor de gebouwde monumenten.

16.1 Drechterland

In 2021 is door ADC-ArcheoProjecten een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op de Noorder Sluisstraat in Hem. Dit werd inhoudelijk begeleidt door AWF. Op basis van de resultaten van het onderzoek is de voorgenomen ontwikkeling vrijgegeven.

Vanuit AWF is de opgraving in plangebied Reigersborg Zuid begeleid. Het veldwerk is uitgevoerd door ADC en heeft plaatsgevonden in 2020. De rapportage zal in 2022 worden aangeleverd. In het plangebied is een nederzettingsterrein uit de Bronstijd opgegraven. De straatnamen hebben namen gekregen die verwijzen naar de archeologie. Een deel van de archeologische vindplaats is ingepast in het bospark. Dit park is op 14 oktober geopend.

De gemeente Drechterland heeft op 2 juli 2020 de in 2018 ingestelde archeologie-subsidie voor particulieren afgeschaft vanwege bezuinigingen. AWF is hier niet vooraf van op de hoogte gebracht zodat het abusievelijk in beleidsadviezen is blijven staan en zo onbedoeld initiatiefnemers op het verkeerde been zijn gezet. De adviezen zijn inmiddels gecorrigeerd.

16.2 Enkhuizen

De beleidskaart van Enkhuizen is vastgesteld in 2013. Omdat er de afgelopen jaren veel is veranderd, zowel in de binnenstad als het buitengebied, is de kaart geactualiseerd in die

zin dat voornamelijk de bekende waarden zijn toegevoegd, de locaties van opgravingen en waarnemingen zijn aangevuld en de databases met achterliggende informatie zijn gecompleteerd. De wateren van de voormalige Zuiderzee zijn nog niet nader gewaardeerd. Deze kaart is nog niet operationeel.

Het aantal quickscans en adviezen in 2021 was iets lager dan gebruikelijk. Echter, de adviezen uit voorgaande jaren voor langlopende voorbereidingstrajecten zoals de Gommerwijk West-West en de Vijzeltuin werden verder gebracht.

16.3 Hollands Kroon

Ter voorbereiding van de archeologie-kaart is in opdracht van Hollands Kroon stevig geïnvesteerd in het boven water krijgen van alle bestaande en bekende gegevens. Een schat aan informatie is op de gebruikelijke plekken zoals bij de erfgoed-instanties en de amateurarcheologen opgehaald. Daarnaast zijn ook bij historische verenigingen en particulieren veel gegevens verkregen. Soms ging het ook om toevalstreffers in gebieden waar geen archeologische data werden verwacht maar er toch bleken te zijn. Een voorbeeld hiervan is de inspanning die een aardappelteler in de Wieringermeerpolder leverde om toch maar de oude scherven die op de zeef lagen per perceel te bewaren. Na jaren lang opgeborgen te zijn bleken juist deze scherven de verdwenen middeleeuwse nederzettingen in de polder te kunnen duiden. De legpuzzel van Hollands Kroon wordt op deze wijze steeds completer.

Met betrekking tot de bouw van kunstmatige eilanden in het IJsselmeer is geen archeologische voortgang geboekt. Het project met de naam Wieringer Hoek zal een fors beslag leggen op de gaafheid van de waterbodem en alle archeologische resten (verdrongen dorpen, dijken, schepen, vliegtuigen, etc.) die hier liggen. Hiervoor is nog geen aanpak beschikbaar.

In september 2021 werden tussen Zijdewind en De Weel bij de aanleg van een kabeltracé resten aangetroffen van het Klopjesklooster. Op de foto een overzicht van de keramiek uit het vondstcomplex 1610-1650.

16.4 Hoorn

In de Gemeente Hoorn was ondanks de pandemie geen afname van de activiteiten te zien, integendeel. Grote projecten zoals het Stationsgebied, het Pelmolenpad, het Westfries Museum en de Blauwe Steen gingen in volle vaart verder. Ook de voorbereidingen van de oude wijken om het centrum zoals het Venelaankwartier en de Twee/Drieboomlaan vergden veel aandacht. De aanstaande -tijdelijke- verhuizing bracht tevens veel voorbereiding met zich mee.

16.5 Koggenland

In de gemeente Koggenland heeft op de gebruikelijke schaal reguliere advisering plaatsgevonden.

Vooraf met de kleine locaties langs de linten met bescheiden ingrepen die toch boven de 100 m² vrijstellingsgrens komen, is het positief adviseren op archeologisch onderzoek lastig. Eerste middel om te toetsen of de bodemopbouw intact is, is het uitvoeren van een veldtoets door middel van enkele boringen. Wanneer hier positief uitsluitsel over de gaafheid van de laagopbouw wordt verkregen, dient eigenlijk conform de regels een regulier archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Niettemin kan twijfel blijven bestaan over de gaafheid van de vindplaats en de relevantie voor de kennisopbouw van het gebied door het uitvoeren van een onderzoek op een dergelijke vindplaats.

Een goed middel tussen een voor een dergelijke terreinen relatief zware en dure oplossing volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (protocol opgraven of Begeleiden) en een KNA-vrije monitoring bestaat helaas niet. Aan de Zuid-Spierdijkerweg 57 is daarom geprobeerd een vorm te vinden tussen monitoring (meekijken in de bouwput ter controle) en begeleiding (Protocol BRL 4000). Daarom is hier in één ochtend een zogenaamde 'telefooncel' gegraven tot op de onderkant van de cultuurlaag. De gaafheid van de laagopbouw uit de veldtoets kon hiermee worden bevestigd. Tevens was goed te zien dat de vindplaats een dikke veenterp bezat uit de 12de-13de eeuw. Omdat voor dit tussenmiddel was gekozen, was de vindplaats wegens twijfel over de gaafheid inmiddels vrijgegeven en kon geen regulier onderzoek meer worden uitgevoerd. Hieruit bleek dat de veldtoets een correct middel is en het vrijgeven om daarna met een controlewerkput een vaststelling te doen ongeschikt is. Daarmee was het experiment mislukt en zal voortaan op de reguliere manier verder worden geadviseerd.

Vrijleggen en documenteren van een plaveisel van bakstenen en plavuizen achter het huis aan het Venidse in Hoorn, 1500-1550.

Het eendaags inpandig onderzoek aan de Zuidspierdijkerweg 57.

16.6 Medemblik

In de gemeente Medemblik is de ambitie om te bouwen zeer groot. Veel plannen liggen in gebieden, waar deels of geheel een archeologische waarde op rust. Dit geldt zowel voor de stad Medemblik, als voor de dorpen, de dorpslinten en het agrarisch gebied. Daardoor zijn ook dit jaar een behoorlijke hoeveelheid quickscans geschreven³ en adviezen uit voorgaande jaren in het proces verder geleid.

In 2022 staat de opgraving van een deel van de nieuwe woonwijk Molenblik te Medemblik (voorheen Weeshuisgronden) op de agenda. Vanuit de projectgroep is aangegeven dat een vorm van publieksparticipatie tijdens het veldwerk op prijs wordt gesteld.

In het landelijk gebied zijn op locaties archeologische onderzoek uitgevoerd in de vorm van proefsleuven. Het proces is hierbij begeleid door AWF. Na afronding van het veldwerk is een vrijgavedocument vervaardigd.

16.7 Opmeer

In Opmeer is in 2021 het gebruikelijk aantal adviezen gegeven en de bestaande adviezen verder begeleid.

De gemeente heeft een verouderde erfgoedverordening. De behoefte bestaat dit regionaal op te pakken. Dit zal mogelijk in 2022 worden opgepakt.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft een onderzoek uitgevoerd op het archeologisch

3 Zie bijlage 1.

rijksmonument Aartswoud. AWF heeft hierin geparticipeerd. De resultaten zijn nog niet beschikbaar. In het Rundveemuseum Aat Grootes zal in 2022 een tentoonstelling worden georganiseerd over 'Veeteelt van vroeger'. De organisatie ligt bij Weleer Erfgoedcommunicatie. Enkele promovendi van de Rijksuniversiteit Groningen doen onderzoek naar vroege veeteelt. De bij opgravingen aangetroffen botten worden met nieuwe technieken als isotopenanalyse, DNA-onderzoek en slimme dateringsmethoden onderzocht. De eerste resultaten zijn veelbelovend. Vanuit Archeologie West-Friesland wordt zijdelings meegewerkt aan deze tentoonstelling.

16.8 Schagen

In de gemeente Schagen is de ambitie om te bouwen zeer groot. Veel plannen liggen in gebieden, waar een dubbelbestemming Waarde-Archeologie is opgenomen in het vigerende bestemmingsplan. In 2021 zijn 59 nieuwe quickscans geschreven. Op verzoek van de gemeente zijn de aspecten cultuurhistorie en aardkundige waarden ook meegenomen in veel van de quickscans.

Tijdens het archeologisch onderzoek ter hoogte van de T-splitsing van de N239, de weg langs de Westfriese Dijk en de Zuiderzeestraat bij Aartswoud, is een fantastische vondst gedaan: een paneeltje van tin/lood met de afbeelding van Jezus Christus.

Fred Timmer, wethouder Joke Kruit en Jasper Leek bij de expositie in Hotel markstad waar et resultaat van het onderzoek wordt getoond. Foto: Pieter Mietes.

Ten behoeve van het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie zijn de cultuurhistorische elementen geïnventariseerd. Dit gaat gelijk op met de update van de beleidskaart archeologie. Beide kaarten zijn in concept gereed. In het voorjaar van 2021 is, ondanks de coronamaatregelen, overleg geweest met historische verenigingen en andere instanties. Dit werd zeer op prijs gesteld. Aanvullingen op de cultuurhistorische elementenkaart worden verwerkt in de uiteindelijke kaart. Het is nog steeds de bedoeling dat zowel de nieuwe beleidskaart archeologie als de cultuurhistorische elementenkaart gereed zijn om mogelijk via een parapluplan reparatie van de huidige dubbelbestemmingen te borgen. Onderzocht wordt of dit voor inwerkingtreding van de Omgevingswet (01-01-2023) mogelijk is. De gemeente heeft een groot tekort aan ambtelijke capaciteit om dit mogelijk te maken.

In het voorjaar is deelgenomen aan vier online werksessies voor de ontwikkelvisie Stad Schagen.

In oktober is samen met de historische vereniging Schagen een weekendtentoonstelling georganiseerd in hotel Marktzicht. De wethouder Joke Kruit opende de tentoonstelling. Tijdens het 1 oktober weekend werd vier maal een duolezing gegeven door Jasper Leek (AWF) en Fred Timmer (historische vereniging Schagen e.o.).

16.9 Stede Broec

In de Gemeente Stede Broec is het gebruikelijke aantal adviezen gegeven.

Het parapluplan archeologie om de in 2019 vastgestelde beleidskaart te laten 'landen' in het bestemmingsplan is in de ijskast gedaan. Het is zeer gewenst dat de het parapluplan voorafgaand aan de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2023 is vastgesteld.

In september is de opgraving Waterweide Fase 2 in Grootebroek uitgevoerd door ADC. Directievoering namens de gemeente lag bij Carla Soonius, AWF.

Foto van het proefsleuvenonderzoek van ADC Archeoprojecten vooruitlopend op de bouw van de wijk Waterweide in Grootebroek.

Bovenkarspel Hoofdstraat 195

De opgraving van de oude smederij, de nieuwtijdse bewoning en de middeleeuwse huisterp aan de Hoofdstraat 195 is uitgevoerd door ADC Archeoprojecten. Namens de Gemeente Stede Broec voerde senior archeoloog Michiel Bartels en Sander Gerritsen directie. Het project is conform het PvE uitgevoerd. De terp was nog bijzonder gaaf in de bodem aanwezig. Leden van de AWN afdeling 2 participeerden in dit project. Inhoudelijk was het project succesvol.

In 2022 wordt het rapport verwacht.

De opgraving van ADC Archeoprojecten aan Hoofdstraat 195 op 3 mei 2021 in volle gang.

16.10 Texel

In 2021 is zowel gewerkt aan de land- als maritieme archeologie. De hoofdtak, het vervaardigen van archeologische adviesdocumenten voor de RO procedures, is onverminderd verder gegaan.

Noa Huitema heeft het oude onderzoek van de Romeinse tumulus De Sommeltjesberg bij De Waal op zich genomen. Ondanks dat dit een van de oudste opgravingen van Nederland was, uitgevoerd in 1777, bleek een basisrapportage hier over nog niet verschenen. Op basis van alle beschikbare bronnen is deze vervaardigd. Daarnaast heeft Noa Huitema een folder in de serie Archeologie op Texel geschreven waar op een publieksvriendelijke wijze dit bijzondere archeologische fenomeen wordt beschreven.

Eind 2021 ontstond een voornemen om op een verantwoorde wijze de erfgoedcommunicatie omtrent de Sommeltjesberg op de plek zelf vorm te geven. In 2022 zal met de belanghebbenden van gedachten worden gewisseld hoe dit te verwezenlijken.

Overleg heeft plaatsgevonden met Juttersmuseum Flora over gemelde strandvondsten. Omdat in het beleid van de gemeente Texel geen duidelijke bewaarplaats is aangegeven voor historische wrakresten die van wetenschappelijk belang zijn en er op het eiland twee wrakkenmusea zijn, is afgesproken dat in elk geval ook bij Flora melding wordt gemaakt als er interessante historische zaken worden binnengebracht. Ook hier is dan de mogelijkheid tot documentatie. Conservering van aangespoelde of opgeviste resten blijft sowieso een probleem.

De nieuwe folders van Texel worden op Open Monumentendag gepresenteerd in de kerk van oosterend. Van links naar rechts: Noa Huitema, Anance Minneboo, wethouder Remko van de Belt en Michiel Bartels.

Ambtelijk is gewerkt aan de archeologische waardenkaart van De Waddenzee en de begeleidende nota. Deze zijn afgrond en ingeleverd. De implementatie heeft inmiddels plaatsgevonden.

Vanuit het Mosselconvenant is hiertegen bezwaar gemaakt. Deze bezwaren, die vooral de plaatsing van de zeer verstorende MZI's betreffen, werden in behandeling genomen.

De beperkte openstelling van Museum Kaap Skil vanwege COVID-19-pandemie leidde tot het niet kunnen uitvoeren van de documentatie van de vondsten uit de scheepswrakken. Dit werd ingehaald op de momenten dat het museum wel open was. De tabakspijpen uit diverse scheepswrakken werden op 23 oktober bestudeerd door specialist Jan van Oostveen.

Tabakspijpenspecialist Jan van Oostveen bestudeert de particuliere collectes uit de scheepswrakken.

16.11 Gemeente Medemblik en Opmeer

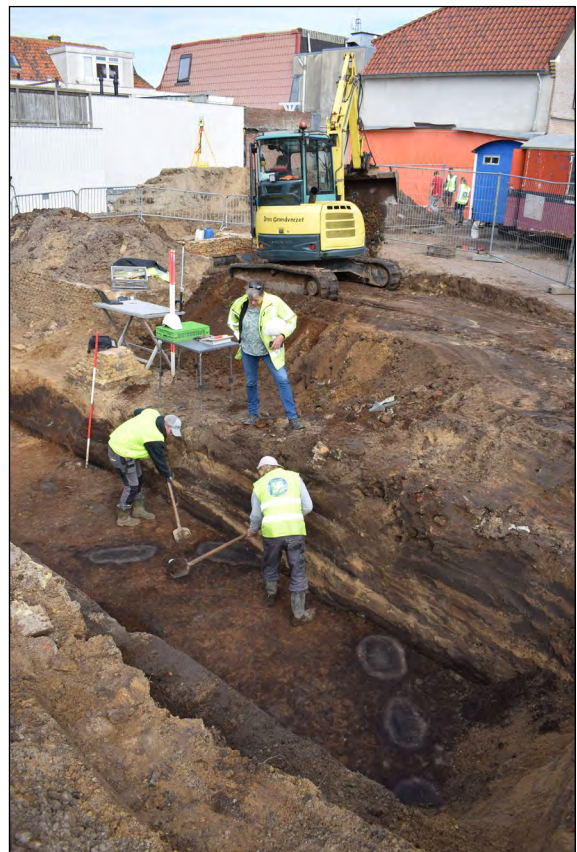
In 2021 is in het kader van de omlegging van de N241-A.C. de Graafweg een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door ADC-ArcheoProjecten. Dit onderzoek werd vanuit de gemeente Medemblik en Opmeer begeleid door AWF. In totaal zijn 33 werkputten aangelegd op basis van een door AWF opgesteld Programma van Eisen. Hierbij zijn geen behoudenswaardige vindplaatsen aangetroffen.

Het archeologisch onderzoek aan Kantoorstraat 9-11 in Den Burg op Texel in volle gang. Hier werd o.a. de middeleeuwse ringwal van Den Burg aangetroffen.

In de ophogingslagen van de wal waren hoefindrukken van vee te zien.

Onder alle resten komen de kuilen van een kuilenkrans (licht tot donkergrijs) uit de Midden-Bronstijd (rond 1600 voor Chr.) tevoorschijn.

17. Erfgoedinspectie, wettelijke taken

In 2021 is geen contact geweest met de Erfgoedinspectie, vermoedelijk om dat van beide zijden hier geen aanleiding toe bestond.

18. Inventarisatie en beheer collecties particulieren en instellingen

Op Texel zijn diverse particuliere collecties van duikers en metaaldetectoramateurs bestudeerd. Voor dit laatste is opnieuw samenwerking gezocht met het project Portable Antiquities of The Netherlands (PAN) en de Nederlandse Bank (DNB). Het onderzoek heeft zich met name gericht op de muntvondsten en fibulae. De overige metalen voorwerpen komen wellicht in een later stadium aan de beurt.

De gegevens van de Texelse terrestrische vonden zijn verwerkt in de kaartlagen ter verbetering van de advisering.

20. Samenwerkingsverbanden

Rijksdienst Cultureel Erfgoed

Ontwikkelaar Scholtens heeft ter verbetering van de binnenstad van Medemblik een plan ontwikkeld in en rond het voormalige stadhuis aan de kop van de Nieuwstraat. Ten behoeve hiervan diende ook het maaiveldparkeren te worden uitgebreid. Dit zou meer moeten plaatsvinden rond de oude Bonifaciuskerk. Dit gehele gebied is een archeologisch Rijksmonument. Voor de aanleg van enkele parkeerplaatsen zouden een hemelwaterafvoerkolk, een lantaarnpaal en enkele stoepprofielen moeten worden verplaatst. Ondanks dat de terp van de kerk zelf niet zou worden aangeroerd leidde deze minimale ingrepen bij de RCE tot veel vragen en frequent en langdurig overleg. De overtuiging dat direct onder het plaveisel een ongestoord archeologisch pakket van nationaal belang zou liggen vatte post in Amersfoort. Door de RCE werd voorgesteld om onder de bekende zeer zware protocollen deze snippers Rijksmonument te laten onderzoeken. Door intensief overleg van Scholtens, de Gemeente Medemblik en AWF is na lang beraad vastgesteld dat het vinden van bijzondere zaken in deze geroerde toplaag uiterst gering was en kon worden volstaan met archeologische monitoring. Naar verwachting zullen de werkzaamheden in 2023 worden uitgevoerd.

Over de ontwikkeling rondom het versterken van de toren van de Medemblikker Bonifaciuskerk is niets meer vernomen.

Op Texel werden te Den Burg in het archeologisch Rijksmonument de Wezentuin de voetpaden opnieuw aangelegd. Ook hier bleek gezien de verstoring van de toplaag een archeologisch onderzoek conform Rijksregie niet zinvol. Een groepje van Texelse amateurarcheologen heeft het werk begeleid. Hierbij zijn geen archeologische waarden aangetroffen. Wel zijn losse vondsten uit de 20ste eeuw gedaan waaronder porseleinen isolatoren van de elektriciteitsvoorziening (zie ook Texel, behoud in situ).

Convent van Gemeentelijk Archeologen

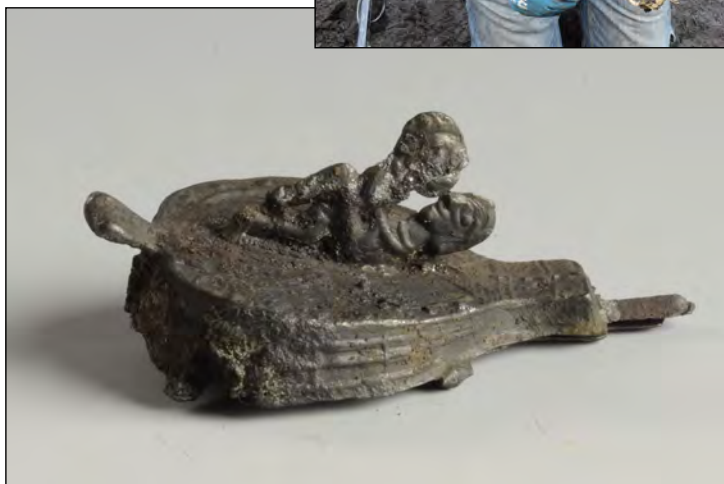
Het Convent van Gemeentelijk Archeologen werkt samen met de RCE aan het project belangenbehartiging Archeologie. Archeologie West-Friesland zal in 2021 deelnemen aan één van de casussen in een online werkveldconferentie.

De maritieme commissie van het CGA heeft alleen per mail overleg gevoerd.

Archeologisch onderzoek ter hoogte van de T-splitsing van de N239, de weg langs de Westfriese Dijk en de Zuiderzeestraat bij Aartswoud.

Een bijzondere vondst uit de opgraving is een insigne in de vorm van een blaasbalg met daarop een vrijend paartje.

Dit jaar zijn er geen vergaderingen van het CGA geweest. Incidenteel is met het bestuur contact geweest met name waar het gaat om het Groot Reuvensoverleg en de contacten met de RCE.

Archeologische Werkgemeenschap Nederland afdeling 2

De AWN afdeling 2 maakt gebruik van het depot te Zwaag voor hun activiteiten. Het aantal activiteiten was dit jaar vanwege de Corona-epidemie zeer beperkt. Onderling hebben leden metaalonderzoek voortgezet en meegedaan aan verkenningen. Ook is op individuele basis aan diverse opgravingen meegewerkt.

Archeologische Werkgemeenschap Schagen / AWN afdeling 9

De AWN afd. 9 heeft zich toegelegd op het verder administreren van oud onderzoek. Daarnaast is ook op diverse momenten in de Noordkop onderzoek gedaan in de vorm van bescheiden veldkarteringen en monitoringen in bouwprojecten. Ook is meegewerkt op reguliere opgravingen binnen de gemeente.

Omgevingsdienst NHN / Noordzeekanaal

Met de ODNHN worden gegevens uitgewisseld met betrekking tot bodemsaneringen en bodemverstoringen. Deze kennisuitwisseling werkt naar tevredenheid. Gepoogd wordt dit ook met de OD Noordzeekanaal op te zetten.

De stenen gevonden langs de Westerdijk worden bekeken, beschreven en gefotografeerd.

21. Regionale energie transitie (RES) en Deltaplan ruimtelijke Klimaatadaptatie

Deze twee regionaal aangevlogen projecten worden door regio-archeoloog Carla Soonius gevolgd om erfgoed (in de breedste zin van het woord, dus archeologie, monumenten en landschap) te borgen.

22. Jaarplan 2021

Veel beleidsdoelen uit het Jaarplan 2020 waar het de publieksarcheologie betreft zijn in 2021 niet gehaald. Dat is nagenoeg in alle gevallen te wijten aan de uitbraak van de Corona-epidemie. De gebruikelijke werkzaamheden zijn alle wel gehaald.

Jaarplan 2022

1. Personeel / huisvesting

- Het verder consolideren van de huidige personele formatie op functies, kwaliteit en inzet van Archeologie West-Friesland. Dit naar aanleiding van de in 2020 ingezette bedrijfskundige visie en benchmark.
- Het handhaven van de huidige omvang en kwaliteit van de huisvesting in de nieuwe inrichtingsplannen van de Gemeente Hoorn.

2. Financiën / tarifiering

- Het handhaven van de uniforme tarifiering voor adviestaken zoals vastgelegd door de Controllers van de 7 Westfriesse gemeenten.

3. Beleidskaarten

- Alle gemeenten: het Omgevingswet-proof maken van beleid en beleidskaarten.
- De beleidskaart voor het grondgebied van de gemeente Texel dient 'omgevingswet-proof' te worden gemaakt. Voorstel is om de bekende waarden vooral goed te begrenzen op basis van historisch kaartmateriaal, archeologisch onderzoek en historisch-geografische bronnen.
- Het onderbouwen en partieel repareren van de kaart van Hollands Kroon.
- Het laten opgaan van de Gemeente Hollands Kroon in de GR Archeologie West-Friesland.

4. Omgevingswet

- De Omgevingswet zal vermoedelijk op 1-7-2022 ingaan. Er komt veel op gemeenten af de komende jaren. Het bestemmingsplan maakt plaats voor het Omgevingsplan. Hierin zijn alle zaken die een ruimtelijke component hebben opgenomen. Dit gaat ook qua archeologie verder dan wat er nu in bestemmingsplannen staat. Voor het digitaal ontsluiten van gegevens (Digitaal Stelsel Omgevingswet) zal worden aangehaakt bij de regionale verbanden die in de maak zijn.

5. Erfgoedcommunicatie / educatie

- Het houden van de Nationale Archeologiedagen in juni (?) 2022 in de Gemeente Schagen.
- Het houden van de Open Monumentendag in de gemeente Hoorn en Hollands Kroon.
- Het bijhouden van de nieuwspagina op de website.
- Produceren van enige folders met nader te bepalen onderwerpen i.s.m. Stichting Archeologie West-Friesland (september/oktober 2021).
- De haalbaarheid onderzoeken van publieksboek over het kasteel Schagen en de heilige plaats Keins (door Jasper Leek e.a.), geproduceerd door Stiawf.
- Nader uitwerken educatieprogramma archeologie in de klas (op gemeentelijk en regionaal niveau).
- Onderzoek naar mogelijkheden bronstijdcentrum (incl. Archeo-hotspot) in Hoogkarspel.
- Onderzoeken of het vestigen van een archeo-hotspot in/nabij Kasteel Nuwendoorn mogelijk is.

6. Het participeren in de lopende projecten op rijksniveau (OCW, RCE, RWS) met betrekking tot de westelijke Waddenzee, IJsselmeer, Markermeer, Hoornse Hop
7. Het opnemen van de archeologische kaart van de Hoornse waterbodem in de gemeentelijke archeologie-beleidskaart.
8. Het op peil houden van de samenwerking met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
9. Het assisteren van het invoeren van de vereisten voor duikclubs onder het AMVB Besluit Erfgoedwet Archeologie Maritiem 2022.
10. Ondersteunen en communiceren met teams van duikende amateurarcheologen voor de verder 'natte' inventarisatie.
11. Het participeren in het landelijke thema 'De geboorte van Nederland 1572-2022'
12. Het uitvoeren van de opdracht aan de Westfriese Erfgoedkoepels (AWF, WFM, WFA) voor het thema "Slag op de Zuiderzee, 1573-2023'.
13. Lapidarium: Het onderzoeken van de haalbaarheid voor de aanleg van een fysieke beleving van historische dijkbouw in de Gemeente Koggenland (of Hoorn) in het kader van de aanstaande dijkversterking Markermeerdijken, i.s.m. HHNK/MMD, Toerisme WF Gemeenten/Recreatieschap WF.
14. Website Archeologie West-Friesland. Het uitbouwen van de website met een interactieve kaart. Aanvullen met gegevens van Hollands Kroon, Schagen en Texel met info en doorverwijspagina's.
15. Digitalisering en ontsluiting archeologische data. Digitale koppeling van beleidskaarten archeologie en de achterliggende data, voortzetting van 2021.

Een middeleeuwse sloot gedempt met zoden aan Hauwert 102-104 in Hauwert.

Bijlage 1 - Activiteiten medewerkers Archeologie West-Friesland

A. Commissies en overleggen

Michiel Bartels

- Voorzitter Vrienden van het Westfries Archief.
- Voorzitter Stichting voor de Westfriese Archeologie (Stiawf).
- Lid van de Stichting voor de Middeleeuwse Archeologie (SMA).
- Lid van de Maritieme Commissie Convent van Gemeentearcheologen.

Carla Soonius

- Hele jaar: Penningmeester Stichting Archeologie West-Friesland.
- Vergadering Convent van Gemeentelijk Archeologen.
- Hele jaar: Deelgenomen aan diverse sessies over Omgevingsvergunning, Omgevingswet en Omgevingsvisie (gemeente Hoorn).
- Hele jaar: Key-user Centric Leefomgeving, Gemeente Hoorn.
- Deltaplan Ruimtelijke Klimaatadaptie en uitwerking RES Westfriesland (deelname vanuit archeologie en erfgoed).
- 25-02-2021, Afsluitende bijeenkomst Handleiding Inventarisatiekaarten (online).
- 02-03-2021, RES-thematafel: ruimtelijke samenhang waar staan we en hoe nu verder (online).
- Deelname aan ontwerpatelier (vier sessies) Ontwikkelvisie Stad Schagen (online).
- April-mei 2021, meerdere overleggen met historische verenigingen Schagen over de cultuurhistorische elementenkaart (participatie).
- 29-04-2021, Overleg grondboringen/aardwarmte binnen Aardkundige Monumenten.
- 18-05-2021, Digitale netwerkbijeenkomst Watersystemen HHNK.
- 18-06-2021, Overleg ter plaatse over woningbouw Abbekerk in relatie tot het Bijzonder Provinciaal Landschap. Georganiseerd door de dorpsraad Abbekerk-Lambertschaag met gedeputeerde provincie NH, wethouder gemeente Medemblik .
- 18-11-2021, overleg over Groen Erfgoed Schagen-Mooi Noord-Holland.

Christiaan Schrickx

- Redactie Kwartaalblad Vereniging Oud Hoorn.

Dieuwertje Duijn

- Lid klankbordgroep Waarderingskaart stolpboerderijen door Mooi NH in opdracht van de Provincie Noord-Holland.
- Redactielid Boerderijstichting Noord-Holland.

Anne de Groot

- Hele jaar: Key-user Centric Leefomgeving, Gemeente Hoorn.

B. Publieksactiviteiten

Michiel Bartels

- 05-01-2021, Interview Radio Noord-Holland, Slag op de Zuiderzee (live).

- 23-04-2021, Slavernij Symposium online Rijksmuseum Amsterdam.
- 18-06-2021, opening museum De waterwolf in Etersheim
- 26-06-2021, Presentatie Jaarboek Westfries Genootschap, Zuid-Scharwoude.
- 02-07-2021, opening Wrakvondsten Noordzee, Reddingsmuseum, Den Helder.
- 25-08-2021, Opening Wierdijk Wieringen erfgoed & recreatie.
- 11-09-2021, Open Monumentendag Gemeente Texel: Oosterend, De Waal, Den Burg.
- 04-09-2021, uitreiking West-Friesland Prijs, Westfries Genootschap, Kerk Berkhout.
- 12-09-2021, Open Monumentendag, Gemeente Stede Broec, expositie Herberg de Zwaan Grootebroek.
- 02-10-2021, rondleiding door Hoorn en langs de Westfriese Omringdijk voor de Drentse prehistorische Vereniging.
- 05-10-2021, Open Dag opgraving Kantoorstraat, Den Burg, Texel.
- 13-11-2021, presentatie vondsten Klopjesklooster, 't Veld op Jaarvergadering Westfries Genootschap.
- 28-12-2021, perspresentatie Schildpad, Kuipersdijk Enkhuizen.

Opening van Museum De Waterwolf in Etersheim, de archeologen op rij voor het mini-museum.

Carla Soonius

- 11-09-2021, Open Monumentendag Schagen.
- 1 t/m 3 oktober, organiseren weekenttentoonstelling Hotel Marktstad.
- 13-10-2021, voorbereiden tentoonstelling 2022 Rundveemuseum.
- 14-10-2021, Opening Bosspark Hoogkarspel.

Sander Gerritsen

- 17-06-2021, opening mini-museum Waterwolf, Etersheim.
- 25-06-2021, onthulling infobord over Almersdorp bij het monument op de rotonde. Daarna presentatie gegeven in het Dorpshuis van Opperdoes, samen met wethouder Harry Nederpelt.
- 25-06-2021, filmpje opgenomen over Almerdorp samen met Jan Smit van de historische vereniging Opperdoes.

Sander Gerritsen geeft een interview op de rotonde Almersdorp.

- 12-09-2021, Presentatie en overhandiging folder Gekroonde Zwaan aan wethouder Bart Nootebos tijdens Open Monumentendag in Vereenigingsgebouw "de Tuf" in Bovenkarspel.
- 5-10-2021, Open dag opgraving Kantoorstraat in Den Burg gemeente Texel.
- 13-10-2021, Opname podcast bij het Kaapvaarders verbond over de opgraving bij de rotonde in de kerk van Aartswoud.

Bart ter Steege

- 23-08-2021, Opname film voor Open Monumenten Dag, Kerkplein, Hoorn.
- 11-09-2021, Open Monumenten Dag (OMD) 2021 in de Grote Kerk van Hoorn.

De eerste folder van De Gekroonde Zwaan wordt uitgereikt. Van links naar rechts: wethouder Bart Nootebos, archeoloog Sander Gerritsen en Frank Pennekamp, Vereniging Oud Stede Broec.

Dieuwertje Duijn

- April 2021, bijdrage podcast De Kaas- en Broodmoord van Theater Kwezel. Onderwerp: middeleeuwse boerderijen in West-Friesland.
- Oktober 2021, vitrine over het kinderboek 't Glop en het beroep van archeoloog in het kader van de Kinderboekenweek. Bibliotheek Hoorn Centrum.
- Oktober 2021, medewerking aan inrichten permanente tentoonstelling in Dijkmagazijn,

Historische Vereniging Andijk.

- 28-12-2021, interviews diverse media, waaronder het NOS Journaal/Jeugdjournaal, over de oudste huisschildpad van Nederland, gevonden in Enkhuizen bij de opgraving Cuyp.

Jasper Leek

- 15-10-2021, Open dag opgraving Kantoorstraat, Den Burg (Texel).
- 02-11-2021, Tentoonstelling opgraving Markt 22 in Markt 22, Schagen.

Petra Leek

- 11-09-2021, Open Monumenten Dag (OMD) 2021 in de Grote Kerk van Hoorn.

Sil Veenstra

- 11-09-2021, Open Monumenten Dag (OMD) 2021 in Enkhuizen.

Wytze Stellingwerf

- 05-03-2021, Stichting MAK Blokweer, Blokker, Video-opname bijdrage archeologie in de interactieve expositie "West-Friezen, land en water".
- 05-10-2021, Open dag opgraving Kantoorstraat, Den Burg (Texel).

C. Congresbezoek

Michiel Bartels

- 22-01-2021, webinar Maritieme archeologie (RCE).
- 25-09-2021, Medieval Pottery Research Group, Annual Conference online.
- 31-10-2021, jaarbijeenkomst Kaapvaarders, Oosterkerk Hoorn.
- 04-11-2021, congres en uitreiking publicatie archeologisch onderzoek Klooster Susteren, Limburgs Museum, Venlo.
- 12-11-2021, Kroonlezing: Give Peace a Chance, Prof. David Fontijn, KNAW, Amsterdam.

Carla Soonius

- 19-01-2021, Participeren (deel nemen aan het panel) bij de werkveldconferentie gemeenten, archeologie en ruimtelijke ordening (online).
- 05-02-2021, Steentijddag (online).
- 19-02-2021, netwerkmiddag Cultuurhistorie (online).
- 14-04-2021, webinar 14c dateringen (online).
- 26-04-2021, webinar Erfgoed in het Omgevingsplan.
- 27-05-2021, Historische ecologie veenlandschappen (online).
- 21-10-2021, Archeologieplatform Remote sensing (online).
- 05-11-2021, symposium Stormvloeden en verdronken dorpen (online).
- 25-11-2021, Webinar Aardkundige waarden, Provincie Noord-Holland, online.
- 19-11-2021, Reuvensdagen (online).
- 16-12-2021, refereren bij Slotsymposium Kennis voor archeologie- Blik op de toekomst (online).

Christiaan Schrickx

- 30-10-2021, Symposium Historisch Gebruiksglas 2021, Leiden (online).
- 19-11-2021, Reuvensdagen, online.

Sander Gerritsen

- 2-11-2021, Expertmeeting Zuidersluis Schardam. Bijeenkomst en discussie over merktekens en (bouw)historie van dit complex.

In de doorgepompte Zuidersluis van Schardam hebben de specialisten op het gebied van historische waterbouw zich verzameld.

Dieuwertje Duijn

- 19-11-2021, Reuvensdagen, online.

Jasper Leek

- 19-11-2022, Reuvensdagen, online.

Sil Veenstra

- 19-11-2022, Reuvensdagen, online.

Wytze Stellingwerf

- 18-03-2021, Webinar Stadslandbouw en Ruralisering in (post)midleeeuwse steden, RCE.
- 18-11-2021, Reuvensdagen, online.

D. Publicaties (uitgezonderd WAR-rapporten en WAR-notities)

Michiel Bartels

- Waldus, W., M. H. Bartels & J. Smit, 2021. Hollands Kroon, Wieringen, Amstelmeerkanaal-Burgerweg, in: *De archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 54-56.
- Bartels, M. H., 2021. Koggenland, Bobeldijk, Gouden Geuzenpenning, in: *De archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 68-69.
- Bartels, M. H. & W. Stellingwerf, 2021. Texel, De Cocksdorp, Vuurtoren, bunker, in: *De archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 79-83.
- Bartels, M. H., 2021. Texel, De Waal, Kerkterp Odulphuskerk, in: *De archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 84-85.

- Bartels, M. H., 2021. Texel, Den Burg, Sixtus- of Burghtkerk, in: *De archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 87-89.
- Bartels, M. H. & S. Gerritsen, 2021. Texel, Den Burg, Warmoesstraat 31-33, in: *De archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 90-91.
- Bartels, M. H., W. Stellingwerf & E. Jongejan, 2021. Noorderhaaks, Razende Bol HMS Apollo, in: *De archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 131-135.
- W. Stellingwerf & M. H. Bartels, 2021. Het Oude Wrak uit de Waddenzee, vondsten uit een laat-16de-eeuws scheepswrak, in: *De archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 143-146.
- Bartels, M. H., 2021. Flotsam and jetsam or an oyster full of pearls? Fifty years of participative underwater archaeology in the Western Wadden Sea, Texel county, the Netherlands.: in D. Rieger e.a. (eds.) *Lübecker Kolloquium zur Stadtarchäologie im Hanseraum*. XI. 97-119.
- Brenk S. van den, M. H. Bartels & C. P. Schrickx, 2021. Op zoek naar de Slag op de Zuiderzee (1573), in: *Kwartaalblad Oud Hoorn* 43 (2021-1), 24-29.
- Eelman, C. J. & M. H. Bartels, 2021. Leven vol inzet voor het maritiem erfgoed; in memoriam Thijs Maarleveld grondlegger van de moderne maritieme archeologie, in: *Texelse Courant* 16-3-2021, 9.

Christiaan Schrickx

- Schrickx, C., 2021. 'Venetiaans glas uit het museum van Stokbroo. Glaskoeken van de werkplaats van Miotto uit een opgraving in Hoorn', *Jaarboek Historisch Gebruiksglas 2020*, 52-67.
- Schrickx, C., 2021. 'De theekoepel van Buitenvreugd. De geschiedenis en archeologie van de buitenhuizen en tuinen rondom Hoorn', M. van den Broeke & W. Meulenkamp (red.), *Tuinkoepels. Een Nederlands verschijnsel*, 105-128.
- Schrickx, C., 2021. 'Zomerhuizen en tuinen aan de Drieboomlaan. Het buitenleven van de gegoede burgerij van Hoorn in de 17de en 18de eeuw', *Kwartaalblad Vereniging Oud Hoorn* 2021 nr. 3, 104-110.
- Brenk. S. van den, M. Bartels & C. Schrickx, 2021. 'Op zoek naar de Slag op de Zuiderzee (1573). Sonarscan van de bodem van het Hoornse Hop', *Kwartaalblad Vereniging Oud Hoorn* 2021 nr. 1, 24-29.
- Duijn, D.M. & C.P. Schrickx, 2021. Enkhuizen, Oude Buyshaven, in: *De Archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 33-38.
- Duijn, D.M. & C.P. Schrickx, 2021. Hoorn, Nieuwland 14-16-18, in: *De Archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 65-67.
- Duijn, D.M. & C.P. Schrickx, 2021. Opgraving van de Oude Buyshaven, in: *Steevast 2021*, 11-20.

Sander Gerritsen

- Nieuwsbrief van de alliantie Markermeedijken uitgave juni.
- Gerritsen, S. & W. Stellingwerf 2021: 'De Gekroonde Zwaan' in Grootebroek. Wijn, bier en welvaren van een stadse herberg op het Westfriesse platteland. *AiWF* 26, gemeente Stede Broec.
- Gerritsen, S. & A. de Gast, 2021. Koggenland – Scharwoude | Westerdijk, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 70-71.
- M. Bartels & S. Gerritsen, 2021 Texel – Den Burg | Warmoesstraat 31-33 in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 90-91.

- Gerritsen, S. & W. Stellingwerf, 2021. Texel – Oudeschild | De Ruyterstraat 27 in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 129-131.

Bart ter Steege

- Steege, B.C. ter., 2021. Archeologisch en historisch onderzoek van een molencomplex aan de Oosterdijk in Medemblik, in: *De nieuwe Molenwereld*, nr. 7, juni 2021, 20-27.
- Steege, B.C. ter., 2021. Hoorn, Keern 157, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 122-125.
- Steege, B.C. ter., 2021. Medemblik, Wognum, Lerkermeer 11, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 126-127.
- Steege, B.C. ter., 2021. Hoorn, Kerkplein, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 61-64.

Dieuwertje Duijn

- Duijn, D.M., 2021. Archeologisch onderzoek aan de Dorpsstraat in Abbekerk, in: *Jaarboek 2021 Stichting Historisch Abbekerk – Lambertschaag*, 52-57.
- Duijn, D.M. & C.P. Schrickx, 2021. Enkhuizen, Oude Buyshaven, in: *De Archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 33-38.
- Duijn, D.M., 2021. Hoorn, Nieuwland 14-16-18, in: *De Archeologische Kroniek van Noord-Holland 2020*, 65-67.
- Duijn, D.M. & C.P. Schrickx, 2021. Opgraving van de Oude Buyshaven, in: *Steevast 2021*, 11-20.
- Duijn, D.M., 2021. De Snouck van Loosenboerderij, in: *Steevast 2021*, 34-43.
- Duijn, D.M., 2021. De Snouck van Loosenboerderij, in: *Vrienden van de Stolp* 104, 27-33.
- Duijn, D.M., 2021. Jubileum aan de Gouwe, in: *Vrienden van de Stolp* 105, 10-15.
- Duijn, D.M., 2021. Onderzoek naar Texelse stolpboerderijen, in: *Vrienden van de Stolp* 106, 10-15.
- Duijn, D.M., 2021. Stokoude stolpboerderijen onderzocht, in: *Vrienden van de Stolp* 107, 4-7.

Jasper Leek

- Leek, J., 2021. Archeologisch onderzoek op het perceel Streekweg 35, Hoogkarspel, in: *Jaarboek Stichting historische Hoogkarspel – Westwoud 2020*, 70-71.
- Leek, J., 2021. Grote Oost 53, Hoorn, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 59-61.
- Leek, J., 2021. Westeinde 111 – 113, Enkhuizen, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 111-112.

Wytze Stellingwerf

- Stellingwerf, W., 2021. Drechterland. Wegtracé Hem-Venhuizen, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 25-31.
- Bartels, M. & W. Stellingwerf, 2021. Texel - De Cocksdorp. Vuurtoren (bunker), in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 79-83.
- B.C. ter Steege, W. Stellingwerf & A. de Gast, 2021. Hoorn. Keern 157, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 122-125.
- Stellingwerf, W., 2021. Texel - Oosterend. Koetebuurt/Wierstraat, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 127-128.

- Gerritsen, S. & W. Stellingwerf, 2021. Texel - Oudeschild. De Ruyterstraat 27, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 129-131.
- Bartels, M., W. Stellingwerf & E. Jongejan, 2021. Texel - Noorderhaaks. Razende bol, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 131-135.
- Stellingwerf, W. & M. Bartels, 2021. Het Oude Wrak uit de Waddenzee, vondsten uit een laat-16de-eeuws scheepswrak, in: *De archeologische kroniek van Noord-Holland 2020*, 143-146.

E. Cursussen

Carla Soonius

- 24-11-2021: Training adviseur in Centric Leefomgeving.

Bart ter Steege

- Januari en februari; Introductiecursus gemeente Hoorn, online.

Dieuwertje Duijn

- Januari en februari 2021, introductiecursus gemeente Hoorn, online.
- 25-11-2021, digitaal seminar Digitaal werken in de Archeologie (SIKB).

Anne de Groot

- 02-02-2021, Webinar Omgevingswet en Cultureel Erfgoed, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed + Steunpunten Monumenten & Archeologie Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht, online.
- 22-06-2021, Coaching zaaksysteem (Microsoft Dynamics CRM), Gemeente Hoorn, online.
- Augustus en september 2021: Introductiecursus gemeente Hoorn, online.
- 19-08-2021, E-learning Hoe werkt een gemeente, Westfriesland Academie, online.
- 19-08-2021, Training iBewustzijn Overheid, Westfriesland Academie/VNG Connect Academie, online.
- 22-08-2021, OWet Games, Gemeente Hoorn, online.
- September 2021, E-learning Begrijpelijke Taal, Westfriesland Academie/Bureau Taal, online.
- 06-10-2021 & 20-10-2021, Schrijven van directie-, college- en raadsvoorstellen, Westfriesland Academie/a4 Training, Hoorn.
- 23-11-2021, Masterclass: Erfgoed in het omgevingsplan, Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland, online.
- 24-11-2021, Training Adviseur in Centric Leefomgeving, Gemeente Hoorn.

Regio-archeoloog Carla Soonius wordt geïnterviewd en gefotografeerd voor het tijdschrift van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed.

- 25-11-2021, Webinar Aardkundige waarden, Provincie Noord-Holland, online.
- 07-12-2021, BRL cursus, PASTA, online.

Jasper Leek

- Januari en februari 2021, introductiecursus gemeente Hoorn, online.

Petra Leek

- Januari en februari 2021, introductiecursus gemeente Hoorn, online.
- 21-01-2021 en 04-02-2021, Schrijven van directie-, college- en raadsvoorstellen, Westfriesland Academie/a4 Training, online.
- 25-11-2021, digitaal seminar Digitaal werken in de Archeologie (SIKB).

Tijdens Open Monumentendag op 11 september 2021 bekijkt het publiek de vondsten uit de afvalstort van Hotel Texel in Hotel de Lindeboom te Den Burg.

F. Lezingen

Michiel Bartels

- 08-09-2021, Rotary Club de Compagnie, Slag op de Zuiderzee.
- 26-10-2021, Rotary Club de Eenhoorn, Slag op de Zuiderzee.
- 27-11-2021, Wattenmeer und Treibholz, Vorlesung Jahrestagung Niedersächsische Kommission, Leer, Ost-Friesland., D.

Carla Soonius

- 27-10-2021, Lezing archeologie in Schagen bij Historische vereniging Schagen.

Sander Gerritsen

- 12 september 2021, lezing project Gekroonde Zwaan tijdens Open Monumentendag in Verenigingsgebouw "de Tuf" in Bovenkarspel.

Dieuwertje Duijn

- 28-1-2021, online presentatie Landschap-meetup Fryske Plaets. Onderwerp: onderzoek naar stolpboerderijen in West-Friesland.
- 12-6-2021, online presentatie op Youtube in het kader van de Nationale Archeologie Dagen. Onderwerp: het onderzoek naar de overtoom van Enkhuizen.

Bart ter Steege

- 12-03-2021, Kinderdijk van Medemblik, online lezing voor de club van vrijwillig molenaars.
- 11-09-2021, Opgravingen op het Kerkplein in Hoorn, Grote Kerk in Hoorn.
- 22-11-2021, De bakermat van Hoorn, Lions Club, Hoorn.

Bijlage 2 - Actorregister

Naam	Functie binnen afdeling	Actorstatus	Regi-stratienr.	Dienst-verband	FTE
Michiel Bartels	Gemeentelijk archeoloog	Senior KNA Archeoloog/ Senior KNA Specialist Materialen	49683270	Vaste dienst	1,00
Carla Soonius	Regioarcheoloog	Senior KNA Archeoloog/ Senior KNA Prospector	54796522	Vaste dienst	1,00
Christiaan Schrickx	Archeoloog / Materiaalspecialist	Senior KNA Archeoloog/ Senior KNA Specialist Materialen	36747907	Vaste dienst	0,89
Sander Gerritsen	Archeoloog	Senior KNA Archeoloog	40573396		
	Vaste dienst	1,00			
Bart ter Steege	Archeoloog	Senior KNA Archeoloog	58805888	Vaste dienst	0,89
Dieuwertje Duijn	Archeoloog / Materiaalspecialist	KNA Archeoloog MA/ KNA Specialist Materialen en Archeobotanie	84660409	Vaste dienst	0,89
Fleur Schinning	Archeoloog	KNA Archeoloog MA	52516072	Duurzaam ingehuurd	0,89
Jasper Leek	Archeoloog	KNA Archeoloog MA	17557790	Vaste dienst	1,00
Wytze Stellingwerf	Archeoloog / Materiaalspecialist	KNA Archeoloog MA/ KNA Specialist Materialen	88870450	Duurzaam ingehuurd	1,00
Anne de Groot	Archeoloog	KNA Archeoloog MA	94150415	Vaste dienst	0,89
Harmen de Weerd	Archeoloog/ GIS- Specialist	KNA Archeoloog MA	15945173	ZZP	0,67

Bijlage 3 - Overzicht projectadviezen 2021

Gemeente	Aantal	Type document
Diverse	1	Beleid omgevingswet
<i>Totaal</i>	<i>1</i>	
Drechterland	5	RO Advies overheid
Drechterland	1	Overig
Drechterland	17	WABO Quickscan
Drechterland	7	WABO Adviseren
<i>Totaal</i>	<i>30</i>	
Enkhuizen	2	Overig
Enkhuizen	1	Beoordeling rapportage derden
Enkhuizen	10	WABO Quickscan
Enkhuizen	1	WABO Adviseren
<i>Totaal</i>	<i>14</i>	
Hollands Kroon	12	Beoordeling rapportage derden
Hollands Kroon	1	Briefrapport
Hollands Kroon	2	RO Advies overheid
Hollands Kroon	1	Vondstmelding
Hollands Kroon	2	WABO Adviseren
Hollands Kroon	13	WABO Quickscan
<i>Totaal</i>	<i>31</i>	
Hoorn	5	Cultuurhistorisch en archeologisch advies
Hoorn	5	Overig
Hoorn	1	Beoordeling rapportage derden
Hoorn	3	WABO Adviseren
Hoorn	19	WABO Quickscan
<i>Totaal</i>	<i>33</i>	
Koggenland	2	RO Advies overheid
Koggenland	6	WABO Quickscan
<i>Totaal</i>	<i>8</i>	
Medemblik	6	Beoordeling rapportage derden
Medemblik	4	RO Advies overheid
Medemblik	12	WABO Adviseren
Medemblik	1	Overig
Medemblik	2	Cultuurhistorisch en archeologisch advies
Medemblik	32	WABO Quickscan
<i>Totaal</i>	<i>57</i>	

Opmeer	2	
Opmeer	6	WABO Quickscan
Opmeer	2	Beoordeling rapportage derden
Opmeer	1	Cultuurhistorisch en archeologisch advies
Opmeer	1	RO Advies overheid
<i>Totaal</i>	<i>12</i>	
Provincie	1	Bureauonderzoek
Provincie	2	Overig
<i>Totaal</i>	<i>3</i>	
Schagen	4	Beoordeling rapportage derden
Schagen	21	RO Advies overheid
Schagen	8	Cultuurhistorisch en archeologisch advies
Schagen	13	WABO Quickscan
Schagen	13	WABO Adviseren
<i>Totaal</i>	<i>59</i>	
Stede Broec	1	Beoordeling rapportage derden
Stede Broec	2	RO Advies overheid
Stede Broec	9	WABO Quickscan
<i>Totaal</i>	<i>12</i>	
Texel	15	WABO Quickscan
Texel	1	WABO Adviseren
Texel	4	Overig
<i>Totaal</i>	<i>20</i>	
Eindtotaal	280	

Bijlage 4 - Rapporten & notities

Rapporten

Leek, J., 2021. Archeologische begeleiding van tien ondergrondse vuilcontainers in het centrum van Medemblik. *West-Friese Archeologische Rapporten* 153. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Duijn, D.M., 2021. Een herbouwde stomp op een middeleeuwse huisterp. Archeologisch onderzoek op het perceel Dorpsstraat 77 in Abbekerk, gemeente Medemblik. *West-Friese Archeologische Rapporten* 155. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Steege, B.C. ter, 2021. Handelaren op de hoek. Een archeologisch onderzoek op de hoek Westerstraat 74/Ooievaarsteeg in het oude centrum van Enkhuizen. *West-Friese Archeologische Rapporten* 156. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Leek, J. & W. Stellingwerf, 2021. Wonen op een vijfhonderd jaar oude brandlaag. Archeologisch onderzoek op de percelen Westeinde 111-113, gemeente Enkhuizen. *West-Friese Archeologische Rapporten* 157. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Kuip, W., 2021. "Òlles stónd huuzehóóg in vuur en vlam". Archeologisch onderzoek naar de (pre) historische beakkering en bewoning aan de Koetebuurt en Wierstraat in Oosterend, gemeente Texel. *West-Friese Archeologische Rapporten* 158. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Schrickx, C.P., 2021. Een leerlooierij op de Westerdijk. Archeologisch onderzoek op de percelen Westerdijk 137-149 en Geldersesteeg 2-4 in Hoorn. *West-Friese Archeologische Rapporten* 159. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Gerritsen, S. & W. Stellingwerf, 2021. Graven aan de Groeneplaats. Archeologisch onderzoek op en rond het rijksmonument in het centrum van Den Burg, gemeente Texel. *West-Friese Archeologische Rapporten* 160. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Steege, B.C. ter & W. Stellingwerf, 2021. Een kaasmakerij en restheem aan de Molendijk. Archeologisch onderzoek op het perceel Lekermee 11a in Wognum, gemeente Medemblik. *West-Friese Archeologische Rapporten* 161. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Schrickx, C.P., 2021. De opgraving van de Zeevaart en De Dolfijn. Archeologisch onderzoek op de percelen Nieuwendam 19 en 20 in Hoorn. *West-Friese Archeologische Rapporten* 162. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Stellingwerf, W., 2021. Kades, klinkers, bruggen en bebouwing onder het asfalt. Een archeologische begeleiding van de wegwerkzaamheden aan de Hemmerbuurt in Hem en het Westeinde in Venhuizen. *West-Friese Archeologische Rapporten* 164. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Duijn, D.M., 2021. Bakkerij 'De Roode Roos' en haar buurpanden. Multidisciplinair onderzoek naar drie gebouwen aan het Nieuwland in Hoorn, gemeente Hoorn. *West-Friese Archeologische Rapporten* 165. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Steege, B.C. ter & W. Stellingwerf, 2021. Wonen op een oud moeras tussen de Oude- en de Nieuwe Rietdijk. Resultaten van het archeologische onderzoek ten oosten van de huidige Vijzelstraat in Enkhuizen. *West-Friese Archeologische Rapporten* 166. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Steege, B.C. ter & F.C. Schinning, 2021. De bodem in onder boerderij Sally. Archeologisch onderzoek op de locatie Kerkbuurt 13 te Wijdenes onder de voormalige boerderij van het verzet van Wijdenes, gemeente Drechterland gemeente Drechterland. *West-Friese Archeologische Rapporten* 166. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Notities

Bartels, M.H., 2021. De galm van Sint Sixtus. Een uitwerking van de archeologische en bouwhistorische gegevens (1952-2020) van de Sixtus- of Burghkerk te Den Burg, Texel. *West-Friese Archeologische Notities* 53. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Duijn, D.M., 2021. Bouwhistorisch onderzoek naar stolpboerderij Driestedenweg 52 in De Weere, gemeente Opmeer. *West-Friese Archeologische Notities* 54. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Schrickx, C.P. & D.M. Duijn, 2021. Archeologisch bureauonderzoek naar het plangebied Westfries Museum in Hoorn, gemeente Hoorn. *West-Friese Archeologische Notities* 55. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Weerd, H. de & M.H. Bartels, 2021. Onbruikbare schorren veranderd in het vruchtbaarste land. Een archeologisch en cultuurhistorisch bureauonderzoek van het gebied van Polder Eierland op Texel van de oorsprong tot en met de vroege inpoldering. *West-Friese Archeologische Notities* 56. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Duijn, D.M., 2021. Bouwhistorisch onderzoek naar stolpboerderij Akenbuurt 12 in Den Burg, gemeente Texel. *West-Friese Archeologische Notities* 57. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Soonius, C.M. & A.S. de Groot, 2021. Project N240b, Middenmeer, gemeente Hollands Kroon. Bureauonderzoek naar de archeologische en aardkundige waarden. *West-Friese Archeologische Notities* 58. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Bartels, M.H., 2021. Drijfhout, deining en dadendrang. Vijftig jaar duikende archeologie rond Texel (1970-2020). *West-Friese Archeologische Notities* 59. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Groot, A.S. de & C.P. Schrickx, 2021. Archeologisch bureauonderzoek Stationsgebied Hoorn. *West-Friese Archeologische Notities* 60. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

